

Hvornår springer Danmark ud som d-land?

Danmark 3.0 - en idédebat

Titel

Hvornår springer Danmark ud som d-land?
Danmark 3.0 – en idédebat

Udgiver

Danmark 3.0-styregruppen og DANSK IT

Forfattere

Publikationen er udarbejdet af Danmark 3.0-
styregruppen:
Ejvind Jørgensen
Per Tejs Knudsen
Peter Pietras

Sekretariat

Tony Franke
Anders Sparre
Benjamin W. Funder

Tryk

Jannerup offset a/s

Oplag

350 stk.

Udgivelsesdato

4. februar 2011

DANSK IT (DIT)

Bredgade 25 A
DK 1260 København K
Tlf: +45 3311 1560
dit@dit.dk
www.dit.dk

Danmark 3.0-projektet

www.danmark3nul.dk

Indholdsfortegnelse

Hvornår springer Danmark ud som d-land?	1
Tak	4
Bag Danmark 3.0-projektet	5
Rapportens indhold	7
1. Den nationale mission: Springet fra i-land til d-land	9
2. En række samfundsmæssige faktorer vil undergå en fundamental forandring	12
3. Strategiske løftestænger til brug for en national digitaliseringsstrategi	19
4. På vej mod d-land – resume fra temaarrangementer	28
5. Med politikerne på vej mod d-land – resume fra den it-politiske åbningsdebat på Christiansborg ..	40

Hvornår springer Danmark ud som d-land?

Kære danskere

Digitalisering er blandt de meget få nationale strategier, som for alvor kan skabe øget velfærd i samfundet. Derfor er det vigtigt, at digitalisering får en mere fremtrædende position, både i den politiske debat og som politisk instrument.

På den baggrund iværksatte "Udvalget for it i den offentlige sektor" under DANSK IT i november 2009 et projekt med navnet "Danmark 3.0". Formålet var at skabe fokus på de potentialer og muligheder, som digitaliseringen giver, samt at udtænke og bidrage med idéer til brug for en ny national digitaliseringsstrategi.

For ligesom industrialisering og masseproduktion i sin tid skabte højkonjunktur i de industrialiserede lande, står vi nu over for det næste paradigmeskift. Vi ser en global digitaliseringsbølge, som skyller ind over os. Og vi ser en række samfund, som digitaliserer og skaber den nye elite: de digitaliserede lande - d-landene.

D-lande

Den nye elite af *digitaliserede* lande, som er det næste naturlige udviklingstrin efter henholdsvis landbrugssamfundet/u-landene og de industrialiserede lande/i-landene. D-lande er kendetegnet ved, at vi ikke længere bruger ordet "digitalt", for alting er digitalt. I d-land taler vi ikke om digitaliseringsprojekter, men om udviklingsprojekter, for it indgår som en naturlig del i ethvert projekt.

"Helena på 9 år ønsker sig ikke et digitalkamera til jul, men blot et kamera. For hun ved jo ikke, at der findes ikke-digitale kameraer." (Danmark 3.0-styregruppen i Jyllands-Posten, 15. september 2010.)

I et d-land er digitalisering en naturlig del af produktion, produkter, processer, kommunikation mv., ligesom borgerne har digitale kompetencer, der sætter dem i stand til at skabe og formidle ny viden, idéer og produkter digitalt. I d-landet er lovgivning, regler og værdier baseret på digitale præmisser og understøtter sikring af digitale opfindelser, kopiering, tillid og ledelse, ligesom lovgivning og regler sikrer den digitale sikkerhed for både borgere og virksomheder.

Derfor er der behov for en ny national digitaliseringsstrategi – et nationalt samlingsprojekt, som sikrer, at Danmark springer ud som d-land og dermed baner vejen for en ny periode med højkonjunktur og velfærd. Hvis vi sætter ambitionsniveauet rigtigt, bliver det i øvrigt også den "sidste nationale digitaliseringsstrategi", for efter kvantespringet fra i-land til d-land vil digitalisering være en naturlig del af alt.

Danmark har gode forudsætninger for at surfe med på den globale digitaliseringsbølge: En handelsnation med en veluddannet, forandringsvillig og teknologiparat befolkning, som er vant til at begå sig internationalt.

Vi står imidlertid ved en skillevej. Hvis Danmark skal med, så haster det og kræver nytænkning – ikke mindst af vores politikere. For hvordan skal vi organisere os i d-land? Hvordan vil det påvirke demokratiet og politikerne? Og hvordan ser de nye love ud, som viderefører og/eller erstatter de love, der var grundlaget for det industrialiserede samfund?

Finansministeriet har påbegyndt arbejdet med formulering af en ny fælles offentlig digitaliseringsstrategi for perioden 2011-2015. Med Danmark 3.0-initiativet ønsker DANSK IT imidlertid at løfte dette videre til en helt fundamental diskussion om de konsekvenser, digitaliseringen vil have for det danske samfund og de strategier, som kan sikre, at Danmark springer ud som d-land.

Digitaliseringen er afgørende for udvikling og vækst, og Danmark skal udvikles til et d-land for at sikre velfærden. Derfor bør arbejdet med en ny national digitaliseringsstrategi også sigte langt bredere end blot forslag til organisering og konkrete it-projekter i den offentlige sektor.

En ny national digitaliseringsstrategi bør inddrage så forskellige aspekter som vores kultur, økonomi, samfundsorden og levevilkår. For digitalisering ændrer vores forhold til tid og sted. Og digitaliseringen kommer til at påvirke så grundlæggende forhold som relationen mellem stat og borger, lovgivning og politikernes rolle:

- I det industrialiserede samfund er vi vant til at se os selv på et givent sted og tidspunkt. Men nu ser vi, hvordan computere og netværk opløder begreberne "tid og sted". Og vi ser, hvordan nye virtuelle værdikæder, nye forretningsmodeller og nye former for sociale relationer påvirker den måde, vi lever, tænker og organiserer os på.
- Hvor patentlovgivningen er en af de grundpiller, som sikrer opfinderer i det industrialiserede samfund, ser vi nu, hvordan det bliver stadig sværere at beskytte digitale rettigheder og opfindelser. Vi nærmer os nærmest en præ-industrialiseret "Wild West"-situation, hvor alle bare "låner" hinandens gode idéer, og hvor vinderen er den, som er bedst til at bruge de "lånte" idéer til at skabe forretningsmæssige succeser.
- I dagens industrialiserede samfund er toppolitikerne kommunikationsekspertter med speciale i tv-optræden. I d-land vil vi se nye politikere, som måske udkonkurrerer dagens politikere, fordi de formår at udnytte nettets enorme kræfter til at inddrage og binde vælgerne tæt ind til sig i virtuelle communities. Digitale kræfter, som vi begynder at fornemme styrken af, nu hvor WikiLeaks demonstrerer, hvordan enkeltpersoner kan udfordre globale myndigheder og magthavere. Og hvor nye digitale sværvægttere som Google og Facebook, der formår at udnytte den globale digitaliseringsbølge, skaber uhørte markedsværdier, samtidig med at de bygger communities og er blevet en integreret del af både vores arbejdsliv og vores privatliv.

Forslaget fra Danmark 3.0-projektet kan opsummeres i følgende hovedelementer:

- **Lad Danmark surfe på den globale digitaliseringsbølge**
Danmark er velpositioneret til at udnytte den globale digitaliseringsbølge og tage kvantespringet fra i-land til d-land. Det er en historisk chance. Regeringen bør derfor initiere et nationalt samlingsprojekt, et "put a man on the moon"-projekt, i form af en ny digitaliseringsstrategi, som kan sikre, at Danmark springer ud som d-land og leder landet frem mod en ny periode med højkonjunktur.
- **Digitale fundament**
Ligesom det industrialiserede samfund er baseret på en række infrastrukturer (fx veje, havne og forsyning), vil det digitale samfund (d-land) være baseret på en række digitale infrastrukturer, som vi kalder digitale fundament.
Det noteres, at digitale fundament i sig selv måske ikke giver effektiviseringer og dermed kan fremvise egen business case. Men digitale fundament udgør, tilsvarende vejnettet i det industrialiserede samfund, selve grundlaget for samfund, borgere og samfundets aktiviteter, og de er derfor nødvendige.
Det er statens ansvar at definere og investere i de digitale fundament, og staten bør sikre styringen af de digitale fundament og stille dem til rådighed for samfundet.

- Nationale styrkepositioner**
 Staten bør udpege et sæt af nationale styrkepositioner, hvor Danmark ønsker at indtage en international digital førerposition. Danmark har fx en pædagogisk tradition med rødder til Grundtvig, og et eksempel på en styrkeposition kunne derfor være "software til computerspil-baseret uddannelse i folkeskole og gymnasier". Staten bør gennem regulering og lokale (offentlige) indkøb motivere et hurtigvoksende marked, markedsdrevet innovation med et højt konkurrenceniveau og et bredt udbud af løsninger inden for de valgte styrkepositioner. Hermed kan der meget hurtigt opbygges en national industri inden for området, hvilket sikrer nationale effektiviseringer og øget produktivitet, ligesom der kan skabes grundlag for et antal potentielle nye eksporteventyr. Som tidligere anført bør staten selv varetage ansvaret for etableringen af de digitale fundamenter. Modsat de nationale styrkepositioner: Her bør staten overlade arbejdet til de private aktører og markeds kræfter og ikke selv indgå i udviklingsprojekter eller udbyde sådanne. Kun herved udnyttes de markeds kræfter, som kan skabe et højt niveau af innovation og øget (international) konkurrenceevne.
- Digitale grundlove og strategier**
 Det danske samfund står over for stadigt stigende teknologiske risici i form af digital sårbarhed, ligesom vi frygter, at den danske borgers rettigheder i stigende grad tilsidesættes. Dette er en uacceptabel glidebane, hvor staten i øvrigt selv er medspiller, og hvor meget tyder på, at denne udvikling desværre fortsætter i den gale retning. Som led i digitaliseringsstrategien bør lovgivningen tilpasses for både at minimere statens digitale sårbarhed og fuldt ud sikre borgernes retssikkerhed. Ligeledes tror vi på, at en sådan lovgivning er forudsætningen for at skabe den nødvendige tryghed, som giver borgerne mulighed for at udfolde sig stadigt mere vidtgående i det digitale univers.

I denne rapport præsenterer vi først en række af de tanker og diskussioner, som ligger forud for strategioplægget. Her har vi haft særlig fokus på en række af de **samfundsmæssige forandringer**, som følger af kvantespringet fra i-land til d-land. Efterfølgende uddybes forslagene, idet vi bl.a. har søgt at støtte os til nogle af de teorier, som vi mener, leverer holdbare argumenter for oplægget.

Det understreges, at i denne første rapport har vi valgt at fokusere på den **overordnede nationale strategi**, fordi vi ser det som helt afgørende, at selve strategien fastlægges, før konkrete projekter diskuteres. Rapporten indeholder derfor ikke en liste fra DANSK IT med forslag til de konkrete digitale fundamenter og nationale styrkepositioner, Danmark bør satse på, ligesom der heller ikke er en liste med forslag til digitale grundlove og strategier. Gennem Danmark 3.0-initiativet har DANSK IT imidlertid påbegyndt arbejdet med konkrete forslag inden for alle fire områder og bidrager meget gerne i en videre dialog med både regeringen, politikere, offentlige myndigheder, andre relevante organisationer og ikke mindst alle interesserede borgere i det danske samfund.

Med Danmark 3.0-projektet håber vi, at det er lykkedes at øge opmærksomheden på digitalisering som vejen til velfærd. Og vi håber, at det er lykkedes at skubbe Danmark lidt fremad og lidt tættere på svaret til rapportens titel: "Hvornår springer Danmark ud som d-land?".

God læselyst!

Med venlig hilsen

Styregruppen for Danmark 3.0-projektet:

Ejvind Jørgensen, direktør, Rambøll Management

Per Tejs Knudsen, direktør, cBrain

Peter Pietras, direktør, Odense Kommune

Tak

På vegne af Danmark 3.0-projektet og DANSK IT vil vi gerne takke for den store interesse og entusiasme, som mange har vist projektet.

Arbejdet frem til denne rapport har omfattet mange typer af aktiviteter, herunder fem temaarrangementer med fokus på energi, miljø og klima; sundhed; tryghed og sikkerhed i samfundet; uddannelse og forskning samt innovation, iværksætteri og beskæftigelse, etablering af en it-tænkergruppe samt en it-politisk åbningsdebat på Christiansborg. Mere end 500 personer, herunder både privatpersoner, embedsfolk, journalister, politikere og ministre, har deltaget og bidraget til arbejdet på forskellig vis, og der er produceret et stort antal artikler, blogs, radioudsendelser, videoindslag mv., hvoraf meget er samlet på projektets website: www.danmark3nul.dk.

En særs kilt tak til journalist Jan Horsager fra Computerworld, som har deltaget i it-tænkergruppens møder, og til journalist Dan Bjerring fra JP-TV, som dels har indgået aktivt i it-tænkergruppens møder, dels har forestået interviews af en række ministre og andre politikere. Endelig en tak Jyllands-Posten, som har stillet ressourcer til rådighed i form af JP-TV.

Bag Danmark 3.0-projektet

Danmark 3.0-projektet har omfattet mange typer af aktiviteter, herunder fem temaarrangementer med fokus på energi, miljø og klima; sundhed; tryghed og sikkerhed i samfundet; uddannelse og forskning samt innovation, iværksætter og beskæftigelse, etablering af en it-tænkergruppe samt en it-politisk åbningsdebat på Christiansborg.

Nedenfor præsenteres nogle af de mere end 500 personer, som har deltaget i projektet, og som omfatter både privatpersoner, embedsfolk, journalister, politikere og ministre. Under projektet er der produceret et stort antal artikler, blogindlæg, radioudsendelser, videoindslag mv., hvoraf meget er samlet på www.danmark3nul.dk.

Rapportens synspunkter og forslag er Danmark 3.0-styregruppens alene, og enkeltpersoner, som har deltaget i processen, kan således ikke tages til indtægt for rapportens indhold og konklusioner.

Danmark 3.0-projektets deltagere

Styregruppe: Ejvind Jørgensen, direktør, Rambøll
Per Tejs Knudsen, direktør, cBrain
Peter Pietras, direktør, Odense Kommune

It-tænkere: Dainis Krastins, selvstændig, tidl. CTO, PBS
Ejvind Jørgensen, direktør, Rambøll
Helle Rootzen, institutdirektør, DTU Informatik
Jasper Hedegaard Bojsen, teknologidirektør, Microsoft Danmark
Jimmy Kevin Pedersen, kontorchef, IT- og Telestyrelsen
Kenneth E. Schmidt, CIO, Carlsberg
Kim Normann Andersen, professor, CBS
Klaus Kvorning Hansen, direktør, PenSam
Lars Mathiesen, direktør, Nykredit
Morten Wieth, Technology Manager, NNIT
Ole Bjørn, COO, TDC Hosting
Ole Mørk Lauridsen, CTO, Terma
Per Palmkvist Knudsen, it-direktør, JP/Politikens Hus
Per Tejs Knudsen, direktør, cBrain
Pernille Kræmmegaard, professor, Aalborg Universitet
Peter Pietras, direktør, Odense Kommune
Peter Torstensen, CEO, Symbion
Richard Hanlov, direktør for forretningsudvikling, SKAT
Stig Jacob Drejer, Senior Director, Maersk Line
Svend Erik Hansen, It-direktør, Aller
Søren Duus Østergaard, adm. dir., Duus.Communications ApS

Temaansvarlige vedr. uddannelse og forskning:

Klaus Kvorning Hansen, direktør, PenSam, formand for DANSK IT
Peter Nørregaard, chefkonsulent, Rambøll
Peter Pietras, direktør, Odense Kommune, formand for DANSK IT's udvalg for it i den offentlige sektor

Temaansvarlige vedr. tryghed og sikkerhed i samfundet:

Henrik Pedersen, udviklings- og it-chef, Gentofte Kommune
Anders Christian Boisen, chefkonsulent, Rambøll
Nicholas Jancey, Information Security Policy Manager, Carlsberg

Temaansvarlige vedr. energi, miljø og klima:

Helle Zinner Henriksen, lektor, ph.d., CBS
Eva Born Rasmussen, afdelingschef, Grotmij Carl Bro
Peter Dreyer, ejer, Elevator2

Temaansvarlige vedr. iværksætter, innovation og beskæftigelse:

Niels Pagh-Rasmussen, Enterprise Architect, IBM
Dainis Krastins, selvstændig, tidl. CTO, PBS
Mikkel Hemmingsen, regionsdirektør, Region Syd

Temaansvarlige vedr. sundhed:

Peter Holbech, chefkonsulent, Rambøll
Jimmy Kevin Pedersen, kontorchef, IT- og Telestyrelsen
Henrik Ibsen, partner, Silverbullet
Morten Thomsen, seniorkonsulent, Devoteam Consulting
Ulrik Gerdes, konsulent, Århus Sygehus

For så vidt angår indlægsholdere og paneldeltagere i temaarrangementer og it-politisk åbningsdebat på Christiansborg, se kapitlerne 4 og 5.

DANSK IT

Formand: Klaus Kvorning Hansen, direktør, PenSam
Direktør: Tony Franke
Sekretariat: Anders Sparre, afdelingschef
Benjamin Willum Funder, politisk konsulent
Peter Ole Frederiksen, selvstændig

Videointerviews:

31/8-2010: Undervisningsminister Tina Nedergaard: It integreret i alle fag, <http://jp.dk/jptv/article2169004.ece>

31/8-2010: Indenrigs- og sundhedsminister Bertel Haarder: Sundhedsminister med fokus på IT, <http://jp.dk/jptv/article2169005.ece>

31/8-2010: MF Morten Østergaard: Radikal indgang til it-politik, <http://jp.dk/jptv/article2169008.ece>

2/9-2010: Videnskabsminister Charlotte Sahl Madsen: Videnskab og it hånd i hånd, <http://jp.dk/jptv/article2170467.ece>

2/9-2010: Klima- og energiminister Lykke Friis: It skal løfte klimaindsatsen, <http://jp.dk/jptv/article2170468.ece>

20/9-2010: Direktør Peter Friis, Google Danmark: Små teams er mest innovative http://jp.dk/jptv/nyheder_erhverv/article2188975.ece

30/9-2010: Justitsminister Lars Barfoed: It kan sikre tryghed, <http://jp.dk/jptv/article2199800.ece>

5/10-2010: Per Tejs Knudsen: "Jeg er imponeret over de mange idéer", <http://jp.dk/jptv/article2204549.ece>

20/10-2010: 5 x 7 skarpe til de it-politiske ordførere: Hvad betyder it i din dagligdag, og hvad bruger du it til som politiker og privat? <http://jp.dk/jptv/article2233161.ece>

20/10-2010: 5 x 7 skarpe til de it-politiske ordførere: Har du en digital drøm? <http://jp.dk/jptv/article2233183.ece>

20/10-2010: 5 x 7 skarpe til de it-politiske ordførere: Hvornår er Danmark et digitalt samfund? <http://jp.dk/jptv/article2233794.ece>

20/10-2010: 5 x 7 skarpe til de it-politiske ordførere: Hvor finder du inspiration omkring it? Er der personer, lande eller virksomheder, du holder særligt øje med? <http://jp.dk/jptv/article2233192.ece>

20/10-2010: 5 x 7 skarpe til de it-politiske ordførere: På hvilke områder ser du, at Danmark har særlige forudsætninger for at gå foran og markere os i den internationale konkurrence? <http://jp.dk/jptv/article2233795.ece>

20/10-2010: Klaus Kvorning Hansen: Danmark 3.0 tegner til at blive succes, <http://jp.dk/jptv/article2233797.ece>

20/10-2010: Mads Tofte: Danmark skal skabe fremtidens it-redskaber, <http://jp.dk/jptv/article2233796.ece>

Rapportens indhold

DANSK IT mener, at en ny national digitaliseringsstrategi bør udgøre tankesættet og planen bag en ambitiøs national mission:

Hvordan sikrer vi, at Danmark springer ud som d-land?

DANSK IT/Danmark 3.0-projektet præsenterer i dette debatoplæg en række tanker og første bud på elementer, som kunne indgå i en national digitaliseringsstrategi. Debatoplægget er ikke nødvendigvis hverken helstøbt, teoretisk velafgrænset eller fuldstændig konsistent, men dokumenterer og opsamler vigtige og slagkraftige idéer og tanker, der er opstået på temamøder, it-tænker-møder og på projektets hjemmeside, www.danmark3nul.dk. Spørgsmålene, der behandles, er på mange måder næsten vigtigere end svarene. Det vigtige er forståelsen af, at Danmark måske fortaber muligheden for et bæredygtigt velfærdssamfund, hvis vi springer for let henover disse spørgsmål.

1. Den nationale mission: Springet fra i-land til d-land

Rapportens kapitel 1 indledes med en præsentation og baggrund for Danmark 3.0-projektet. Vi står over for et paradigmeskift, når en række lande springer ud som d-lande og skaber den nye elite af velfærdsstater og en ny økonomisk verdensorden. Målet med Danmark 3.0-projektet har været at søsætte en idédebat, som kan understøtte, at Danmark springer ud som d-land.

2. En række samfundsmæssige faktorer vil undergå en fundamental forandring

Da det industrialiserede samfund afløste landbrugssamfundet, ændrede det en række af de grundlæggende samfundsmæssige faktorer i relation til, hvordan vi mennesker tænker, lever og organiserer os. I kapitel 2 diskuterer vi, hvordan springet fra i-land og til d-land på tilsvarende vis vil ændre en række grundlæggende samfundsmæssige faktorer, herunder bl.a. værdikæder, kulturer, lovgivning og ikke mindst samfundsmæssige roller og opgaver.

3. Strategiske løftestænger til brug for en national digitaliseringsstrategi

Vi tror på, at det digitale samfund vil være baseret på en række digitale fundament og grundlove, og at Danmark skaber vækst gennem satsning på nationale styrkepositioner. Det industrialiserede samfund er baseret på en række grundlæggende infrastrukturer som vejnet og skattesystem. Vi tror, at det digitaliserede samfund på tilsvarende vis vil være baseret på en række infrastrukturer, som vi kalder digitale fundament. Dette introduceres i kapitel 3, parallelt med at vi, med udgangspunkt i den økonomiske teori om friktion, efterlyser bremseklodser og mulige acceleratore for, at Danmark kan springe ud som d-land. Samtidig foreslår vi, at Danmark satser på nationale styrkepositioner for at sikre nationale effekter og lede til internationale førerpositioner. Endelig har vi forsøgt at indikere et sæt af fremtidige digitale grundlove (med retning mod en egentlig lovgivning), som er nødvendige for at fastholde retssamfundet og tilpasse forvaltningsprincipperne til fremtidens digitale samfund.

4. På vej mod d-land – resume fra temaarrangementer

Under Danmark 3.0-projektet er der afholdt fem temaarrangementer med deltagelse af både lægfolk, specialister, embedsfolk og politikere. I kapitel 4 opsummeres en række af diskussionerne herfra.

5. Med politikerne på vej mod d-land – resume fra den it-politiske åbningsdebat på Christiansborg

I forbindelse med Danmark 3.0-projektet er der afholdt en it-politisk åbningsdebat på Christiansborg under temaet "Det handler om vores fremtidige velfærd: Skal Danmark være et i-land eller et d-land?" Debatten centrerede sig om, hvordan Danmark tager springet fra i-land til d-land, og hvilke strategiske greb det vil indebære. Endvidere er alle de it-politiske ordførere blevet interviewet.

1. Den nationale mission: Springet fra i-land til d-land

Da Einstein i 1905 udgav sin berømte artikel om den specielle relativitetsteori, udfordrede han den klassiske fysik og affyrede startskuddet til en revolution inden for fysikkens verden. Den videre udvikling, via Bohrs atommodel og forståelsen af faststoffysikken, ledte frem til udviklingen af transistoren og dermed fundamentet for den globale digitaliseringsbølge, som nu skyller ind over os.

Den klassiske fysik skabte grundlaget for masseproduktionen, og en række samfund udviklede sig fra landbrugssamfund til industrialiserede nationer, og i dag ser vi en opdeling af verden i u-lande og i-lande. På tilsvarende vis står vi nu over for det næste paradigmeskift, når transistoren og den moderne fysik gør det muligt for en række lande at springe ud som digitaliserede lande: d-lande.

Den globale digitaliseringsbølge

Da den industrielle bølge rullede ind over den vestlige verden, skabte det højkonjunktur og et velfærdsspring. Samtidig udviklede og forandrede det også den måde, vi organiserede samfundet og nationalstaten. For industrialiseringen var baseret på teknologi og "analoge opfindelser", som både ændrede den måde, vi levede på, og samfundets regelsæt. Et eksempel på nye former for "lov og orden" var patentlovgivningen, som gjorde det muligt at beskytte og kommercialisere opfindelser og dermed bygge industrier. Og i dag indgiver eksempelvis Danfoss omkring 50 patentansøgninger årligt for at sikre virksomhedens forretning.

Lige nu står vi på tærsklen til den næste bølge, en global digitaliseringsbølge, som vil transformere en række industrialiserede lande og skabe den nye elite: d-lande, de digitaliserede lande.

"Vi skal erkende og agere på den udvikling, der alligevel sker."

Morten Østergaard, it-ordfører, Radikale Venstre (It-politisk åbningsdebat, Christiansborg)

Det er en enestående historisk chance for Danmark. Danmark har gode forudsætninger for at surfe med på den globale digitaliseringsbølge: En handelsnation med en veluddannet og forandringsvillig befolkning, som er vant til at begå sig internationalt.

"Digitalisering er det stærkeste enkeltstående reformeringsredskab, når det gælder modernisering af det danske samfund."

Kristian Jensen, fhv. skatteminister, Venstre (CIO Innovation Forums årsmøde, august 2007)

Vi bør derfor etablere en national digitaliseringsstrategi med den mission, at Danmark hurtigst muligt tager springet fra i-land til d-land og dermed kan gå ind i en ny periode med højkonjunktur og øget velstand. Men det haster og kræver nytænkning, hvis Danmark skal udnytte sin position.

"It er en driver for vækst."

Hanne Agersnap, it-ordfører, SF (It-politisk åbningsdebat, Christiansborg)

Den "sidste" nationale digitaliseringsstrategi: Springet fra i-land til d-land

DANSK IT har iværksat projektet Danmark 3.0, som eftersøger strategier for, hvordan Danmark kan springe ud som d-land. Arbejdet har indtil nu bl.a. omfattet:

- Fem temaseminarer med deltagelse af en række politikere inden for områderne: energi, miljø og klima; sundhed; tryghed og sikkerhed i samfundet; uddannelse og forskning samt

innovation, iværksætteri og beskæftigelse.

- Etablering af en 20 mand stor it-tænkergruppe, som gennem en serie af workshops har opsamlet tanker og udviklet idéer til strategier.
- En it-politisk åbningsdebat på Christiansborg med deltagelse af de it-politiske ordførere fra Radikale, Venstre, SF og Socialdemokraterne.

Tidligere havde emner som "digitalisering og teknologi" måske primært interesse for en mindre gruppe ("nørderne"), men stadig flere politikere er nu klar over, at vi står ved en historisk skillevej, som både kræver nytænkning og stillingtagen fra politisk hold.

Dagens Danmark er baseret på det industrielle samfunds økonomiske teorier, værdisæt og lovgrundlag. Men det er elementer, som alle vil blive påvirket, udviklet og forandret kraftigt i det digitale samfund. Hvilke samfundsmæssige styrkepositioner skal vi samle os om i fremtiden? Hvordan skal vi organisere os i det kommende digitale Danmark? Hvad bliver politikernes rolle?

I dag sikrer patentlovgivningen, at Danfoss kan beskytte virksomhedens rettigheder i den "analoge" verden. Men i det digitale samfund bliver der behov for både ny lovgivning såvel som nye samfundsmæssige trafikregler og værdisæt, der fastlægger "digitale" regler og værdier i relation til så bredt et spektrum af spørgsmål som eksempelvis digitale opfindelser, kopiering, tillid, ledelse og beskyttelse af borgere og virksomheder.

I det digitale samfund bliver vi måske nødt til at hjælpe den digitale købmand, så hans produkter ikke bliver kopieret og stjålet – se eksempelvis på musikbranchen, som nu er økonomisk presset som følge af piratkopiering. Samtidig bliver vi stillet over for nye spørgsmål som: Hvem har retten til alle de oplysninger og elektroniske fodspor, som 2 mio. danskere dagligt skriver og efterlader på Facebook? Og har Facebook lov til at sælge oplysningerne til arbejdsgivere og myndigheder?

Regeringens nuværende digitaliseringsstrategi udløb ved årsskiftet, og Finansministeriet har påbegyndt arbejdet med en ny strategi. Vi har tilladt os at kalde dette arbejde for "Den sidste digitaliseringsstrategi" ... For strategien skulle jo gerne lægge fundamentet for, hvordan Danmark tager springet fra i-land til d-land. Det må være ambitionen med de fortrin, Danmark har.

Derfor har udvalget for it i den offentlige sektor under DANSK IT iværksat Danmark 3.0-projektet.

DANSK IT ønsker:

- At en kommende national digitaliseringsstrategi bliver en national mission, et "put a man on the moon"-projekt, med det erklærede mål, at Danmark springer ud som en af de første digitaliserede nationer.

"We choose to go to the moon in this decade and do the other things, not because they are easy, but because they are hard, because that goal will serve to organize and measure the best of our energies and skills, because that challenge is one that we are willing to accept, one we are unwilling to postpone, and one which we intend to win, and the others, too."

John F. Kennedy, præsident, USA (Address at Rice University on the Nation's Space Effort, Houston, TX, 12. september 1962)

- At bidrage til digitaliseringsstrategien ved, gennem et bredt projekt (kaldet "Danmark 3.0-projektet"), at opsamle, bearbejde og præsentere nytænkende strategier til brug for en kommende national digitaliseringsstrategi.

"Hvis digitaliseringsstrategien ikke har et "man on the moon"-projekt, så ender det med bare at være flotte ord."

Michael Aastrup Jensen, it-ordfører, Venstre (It-politisk åbningsdebat, Christiansborg)

Med "Hvornår springer Danmark ud som d-land?" præsenterer vi de første resultater fra Danmark 3.0-projektet. Idédebatten er dermed for alvor skudt i gang.

Spin offs fra USA's Apollo-program

En lang række teknologiske nyskabelser fulgte i kølvandet på Apollo-programmet, som bragte det første menneske til månen. De har fundet anvendelse så forskellige steder som i bygningsisolering, vandrensning, frysetørret mad, brandresistente tekstiler, dialyseapparater og sportssko.

På samme måde forventes et digitalt "man on the moon"-projekt at blive katalysator for en alsidig udvikling af nye teknologier, der også kan finde samfundsgavnlig anvendelse uden for den primære mission.

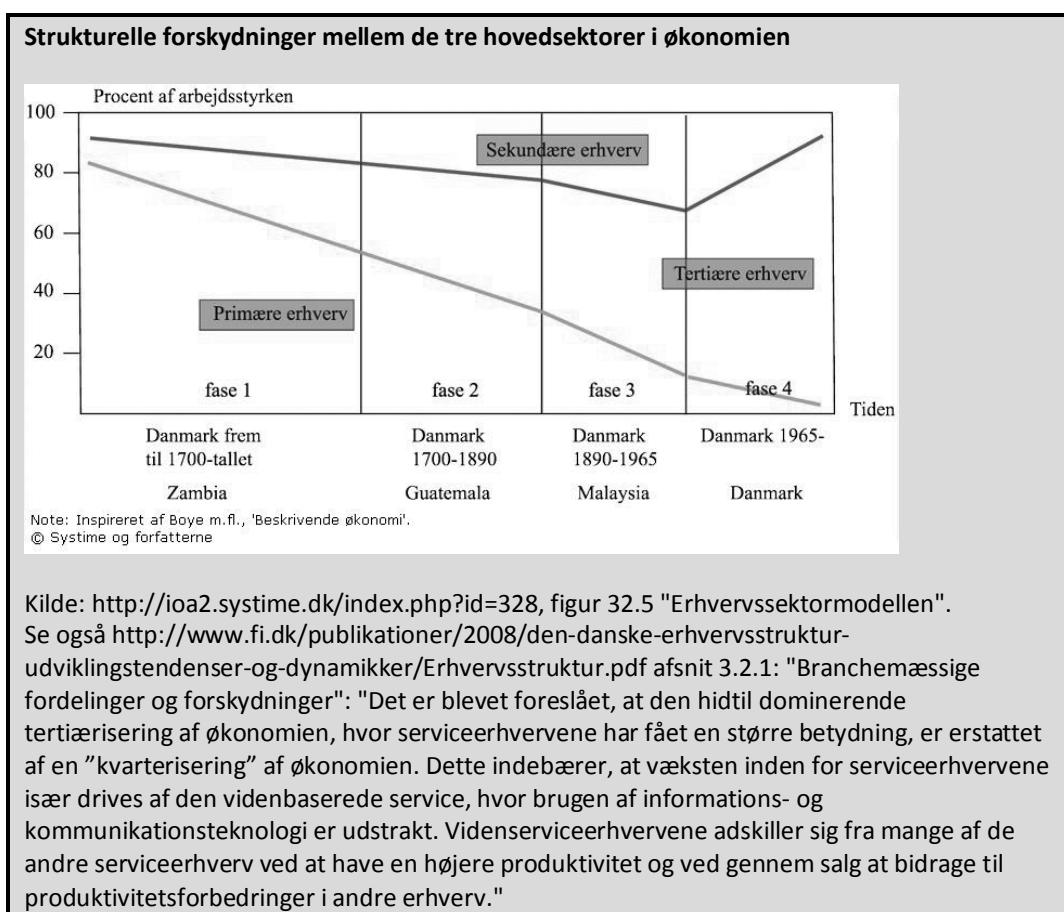
Kilde: <http://www.sti.nasa.gov/tto/apollo.htm>

2. En række samfundsmæssige faktorer vil undergå en fundamental forandring

Historien viser, at udvikling i teknologi gennem tiderne har skabt radikale samfundsmæssige ændringer.

Springet fra landbrugssamfund til industrialiseret samfund skabte en højkonjunktur i den vestlige verden, men samtidig også en stor velfærdsmæssig kløft i forhold til u-landene. Ud over det velfærdsmæssige spring påvirkede det også en lang række samfundsmæssige faktorer, herunder en ny klasse af magthavere, da industrimagnater afløste herremændene, ligesom "finkulturen" ikke længere var forbeholdt kongen og adelen, men nu også blev købt og forbrugt af borgerne.

Nu står vi over for det næste paradigmeskift, hvor en række industrialiserede lande bliver digitaliserede og skaber den nye elite: d-landene. Paradigmeskiftet bæres frem af en global digitaliseringsbølge, som også skaber den nye elite af sværvægttere blandt virksomheder. Nu er det ikke længere store industrivirksomheder, som topper listen over markedsværdier, men derimod nye digitale sværvægttere som Google og Apple. Intel har eksempelvis i sommeren 2010 købt softwarehuset McAfee med blot 6.100 medarbejdere for 45 mia. kroner, mens en global førende industrivirksomhed som Carlsberg med 45.000 medarbejdere "kun" har en værdi på 70 mia. kroner.

De høje markedsværdier hos teknologifirmaerne skyldes store forventninger til indtjening som følge af den værdiskabelse, produkterne skaber hos kunderne. Netop den digitale værdiskabelse hos forbrugere og kunder bliver fundamentet for højkonjunktoren i de nye d-lande. Ligesom vi ikke kun så et velfærdsmæssigt spring, da verden blev industrialiseret, kommer vi nu til at se, hvordan en lang række samfundsmæssige faktorer vil blive påvirket som følge af digitaliseringen.

Vi tror, at den moderne fysik har skabt grundlaget for en digitalisering af samfundet, som grundlæggende kommer til at ændre den måde, vi mennesker lever og organiserer os på. Og fordi digitaliseringen bl.a. udfordrer begreber som tid og sted, tror vi også, at digitaliseringen kommer til at forandre vores kultur og den måde, vi tænker på.

Den moderne fysik har skabt grundlaget for et samfundsmæssigt paradigmeskift

I 1905 udfordrede Einstein den klassiske fysik, da han udgav sin berømte artikel om den specielle relativitetsteori. Efterfølgende formulerede Bohr atommodellen, og arbejdet ledte frem til en forståelse af faststoffysikken, som gjorde det muligt for Bardeen, Brattain og Shockley at demonstrere den første transistor om formiddagen den 24. december 1947 på Bell Labs.

"Transistoren var ikke en opfindelse. Men derimod resultatet af en systematisk eftersøgning af de virkninger, der kommer ved at styre ledningsbærerne i en halvleder, og det skabte grundlaget for, at vi i dag kan udføre store mængder af regneoperationer, kommunikere globalt og lagre enorme mængder af information."

Ole Mørk Lauridsen, professor, bestyrelsesformand for UNI-C og CTO Terma A/S

Da Einstein revolutionerede fysikken, lagde han således grunden til et samfundsmæssigt paradigmeskift. For vores forståelse af faststoffysikken ledte frem til udviklingen af det sæt af digitale værktøjer, som de kommende år vil gøre det muligt for en række lande at tage kvantespringet fra et industrialiseret samfund til et digitaliseret samfund.

Vi tillader os at kalde springet fra i-land til d-land for et samfundsmæssigt paradigmeskift. For da det industrialiserede samfund afløste landbrugssamfundet, ændrede det den måde, som vi mennesker lever, tænker og organiserer os på. Og vi tror, at springet fra i-land til d-land tilsvarende vil ændre samfundsmæssige faktorer som magtstrukturer, social adfærd og kultur såvel som økonomiske modeller, værdikæder og lovgivning. Ligesom springet måske endda vil påvirke både roller og ansvarsfordeling mellem borgere, stat og politikere.

"Countries will adjust incrementally over time to (these) changes, but eventually incremental change is not enough. Then it becomes necessary for countries to break the mould and remake themselves."

Deputy Prime Minister Lee Hsien Loong, Singapore, 2003

Tid og sted

I artiklen om den specielle relativitetsteori tilføjede Einstein en fjerde dimension til vores hidtidige tredimensionelle syn på verden, nemlig tiden. Det havde store konsekvenser i fysikkens verden og bidrog bl.a. til en større forståelse af verdensrummet og verdens skabelse.

Diskussionen af, hvordan springet fra i-land til d-land vil påvirke de samfundsmæssige faktorer, har været meget central for især arbejdet i it-tænkergruppen. I den forbindelse har det været tankevækkende at notere, hvordan specielt et ændret forhold til begreberne "tid og sted" gang på gang er dukket op i debatten. Og hvordan et ændret forhold til tid og sted synes at være en afgørende parameter i relation til mange af de samfundsmæssige ændringer.

Hvor vi i det industrialiserede samfund er vant til at se os selv på et givent sted på et givent tidspunkt, medfører computere og netværk i det digitaliserede samfund en opblødning af begreberne tid og sted. Og vi ser klare tegn på, hvordan netop et ændret forhold til tid og sted er begyndt at påvirke den måde, vi lever, tænker og organiserer os på.

I det digitale samfund har mange butikker ikke længere en fysisk adresse, og skolebørn undervises parallelt af lærere forskellige steder i verden på forskellige sprog. Når Christoffer mødes på værelset med fem af sine venner efter skole, er de ikke alene. For drengene er via Skype og messenger i online kontakt med 14 andre elever, og to af drengene på værelset kommunikerer i øvrigt med hinanden via messenger, idet de begge deltager i fælles diskussioner på nettet.

"Den digitale drøm består i, at vi kan kortslutte tid og sted."

Villum Christensen, it-ordfører, Liberal Alliance (Videointerview, JP TV)

De økonomiske modeller udfordres og værdikæder forandres

Software er både et helt centralt teknologisk element og samtidig et selvstændigt produkt i forbindelse med digitaliseringen. Grundlæggende er software en ny type af produkt med en række egenskaber, som ikke tidligere er set i historien. Hvor vi i den industrialiserede verden er vant til, at produkter nedslides og dermed mister værdi, ser vi, hvordan software ofte øger sin værdi i takt med, at løsningen bliver brugt.

Facebook ville eksempelvis ikke have en særlig høj værdi, hvis løsningen ikke blev brugt og dermed løbende opbyggede et stort antal vennekontakter og informationer. Tilsvarende stiger værdien af en softwareløsning for SKAT i takt med, at stadig flere borgere betjener sig af løsningen. Derfor ser vi nu nye typer af økonomiske modeller på vej mod den digitaliserede verden, og i den forbindelse slår begreberne i den klassiske økonomi ikke længere til.

Software er også interessant ved, at det kan benyttes af mange mennesker (og maskiner), både tidsmæssigt og geografisk parallelt. Og samtidig kan den samme bruger optræde i forskellige roller, både parallelt og/eller tidsmæssigt forskudt.

Hvor vi i den industrialiserede verden var vant til at se værdikæder som lineære, betyder det, at vi nu begynder at se nye former og langt mere komplekse værdikæder i takt med, at de traditionelle kæder vendes op/ned og optræder i netværksformer, og hvor de samme aktører samtidigt kan optræde som både forbrugere, producenter og/eller distributører.

"Omkostningen ved at drive virksomhed er blevet mindre, man kan være global fra dag et, teknologien giver os alle mulighed for at lave billeder, video og lyd til en omkostning, der er en fraktion af, hvad den var før, prisen for datalagring er mindre end nogensinde før, prisen for adgang til information er mindre, vi har løst de tids- og stedmæssige barrierer, og inden for et til to år løser vi de sprogmæssige barrierer. Der er så mange enablers for transformation til stede. Det handler bare om at gribe dem."

Peter Friis, direktør, Google Danmark (Videointerview, JP TV)

Lovgivningen i i-land og d-land er forskellig

Patentlovgivningen var en af grundpillerne i den industrialiserede verden. Patentet sikrede, at entreprenøren kunne beskytte sin opfindelse og masseproducere sine produkter, uden at konkurrenter direkte kunne stjæle opfindelsen.

Men patentlovgivningen fungerer ikke rigtig i relation til softwareprodukter, og vi kommer ganske givet til at se nye former for lovgivning, som forholder sig til, hvordan vi ønsker at beskytte opfinderens af digitale produkter – hvis vi overhovedet ønsker at yde en sådan beskyttelse. Måske er vi på vej ind i en periode, som snarere ligner en pre-industrialiseret "Wild West"-situation, hvor alle bare "låner" hinandens gode idéer, og den, som er bedst til at skabe forretningsmæssige styrkepositioner, bliver vinder. Det er jo den situation, som i dag gælder for store dele af softwareindustrien, og de rammebetingelser, som de fleste af den nye generations it-giganter (Facebook, Google, Microsoft, Apple etc.) har lært at operere i.

"Den ophavsretlige reguleringskompleksitet er blevet voldsomt forøget som følge af den moderne informationsteknologi, og dette medvirker yderligere til at skabe en afstand især i forhold til dem, der betragter fri værksudnyttelse som noget naturligt. Der er en udtalt modsætning mellem de værdier, som er i spil på dette område, og dette udgør en udfordring til retten, der som følge af dens konservatisme kan komme til at repræsentere værdier, som ikke nødvendigvis er tidens."

Peter Blume, professor, dr.jur., Københavns Universitet

En særlig lovgivningsmæssig dimension er borgerens rettigheder og retssikkerhed. For det første er der mange uafklarede spørgsmål i relation til borgerens ret til egne oplysninger og borgerens ret til indsigt i anvendelse af data. Spørgsmålene er allerede relevante i det industrialiserede samfund, men i det digitaliserede samfund, hvor eksempelvis viden i stadig højere grad bliver en magtfaktor, bliver det helt afgørende at besvare disse spørgsmål for at kunne sikre borgerens rettigheder og retssikkerhed.

Et eksempel: I dag er det under tiden et krav, at borgeren kommer til et møde med den offentlige forvaltning. I det industrialiserede samfund er det klart, om borgeren er mødt frem, men i det digitaliserede samfund, hvor vi ofte mødes i cyberspace, får tid og sted en ny dimension. Kunne det fx være lovligt for en tiltalt at møde op i retssalen via Skype?

"Hvis man i stedet designede it-systemerne med udgangspunkt i borgerens retssikkerhed og hensynet til den efterspørgselsdrevne innovation, så ville både sikkerhed, retssikkerhed og samfundsøkonomi gå op i en højere enhed."

Stephan Engberg, ejer, Priway

Demokratiet antager nye former i d-land

I det industrialiserede samfund har vi allerede set en række tegn på, hvordan de demokratiske processer er blevet påvirket af teknologien. I dag har tv-optræden, ikke mindst i forbindelse med de afsluttende runder op til et valg, ofte afgørende indflydelse på den endelige fordeling af mandater.

"Tredivårskrigen holdt kun op, fordi der kom aviser baseret på trykketeknikken. Og da befolkningen blev klar over, hvad der egentlig foregik, ville de ikke længere være med."

Ole Mørk Lauridsen, professor, bestyrelsesformand for UNI-C og CTO Terma A/S

I relation til tv er der dog nok primært tale om en særdeles effektiv envejskommunikation, som formodentlig kan betegnes avanceret, klassisk markedsføring. Men ligesom værdikæderne udvikler sig, ser vi nu nye former for politiske viden- og markedsføringsprocesser udvikle sig. Og denne udvikling (og de deraf afledte effekter) forstærkes af de kræfter, som eksempelvis nettet repræsenterer.

Hvor den klassiske politiker måske byggede sin karriere via møder i lokalforeninger, ser vi i stadig højere grad, at det nu kræver både tv-tække og erfaring at etablere sig som toppolitiker. Men i d-land vil vi måske se en ny type af politikere, som eksempelvis formår at udnytte nettets kræfter, hvor de i en reel dialog inddrager egne vælgere, som de dermed binder meget tættere til sig.

Det vil antagelig påvirke og udvikle den politiske proces, når fremtidens politikere i online-kontakt med deres vælgere løbende kan sparre med vælgerne og vurdere, hvad de skal sige og stemme, mens de sidder i folketingsalen og følger forhandlingerne. Og vi kommer antagelig til at se nye typer af politikere, som er eksperter i at benytte/udnytte de virtuelle communities på nettet, og som måske kan udkonkurrere dagens toppolitikere, som har specialiseret sig i tv-optræden.

Kultur og social adfærd

Fremkomsten og udviklingen af sociale netværk er formodentlig det område, hvor vi i dag har set de største forandringer, i hvert fald inden for de yngre sociale grupper. Og her er det interessant at notere, hvor hurtigt de forskellige typer af netværk opstår og undergår forandringer.

For få år siden opstod fænomenet "Second Life", der på kort tid blev så udbredt, at selv store traditionelle virksomheder begyndte at investere både penge og timer i at etablere sig som virtuelle virksomheder i den virtuelle verden, uden at virksomhederne nødvendigvis var klar over, hvad de ønskede at opnå eller havde etableret en forretningsmodel.

Tilsvarende kan vi nu se, hvordan nogle gymnasieelever i Danmark forlader Facebook, som ellers var etableret som en helt urokkelig digital infrastruktur, og nu benytter Lectio (deres "hvad-har-jeg-for-i-skolen"-applikation) som kommunikationskanal, både fagligt og socialt.

"Fra at se på digitale platforme som et sted, hvor vi kan være sociale, bør man i højere grad se på disse platforme som et udtryk for det sociale i sig selv."

Christian Dalager, Software Developer, Eksponent Aps

Nye medier rykker hurtigt

10 MILLION: The number of unique visitors ABC, NBC, CBS get every month, collectively. These businesses have been around for a combined 200 years.

250 MILLION: The number of unique visitors Myspace, YouTube, Facebook get every month, collectively. None of these sites existed 6 years ago.

Kilde: "Did You Know? 4.0", 14. september 2009,

<http://www.youtube.com/watch?v=6ILQrUrEwE8>

Teknologien bliver ikke længere kun brugt til tekniske beregninger, men også til underholdning, spil, dating og til, at bedsteforældre kan holde kontakt med børn eller børnebørn, der ikke bor i nærheden. Teknologien er adgang til musik, bøger og film – altså bærer af vores kultur. Mange kunstnere vælger i dag kun at være til stede på internettet for netop at kunne dyrke niches, som kun giver mening, når man kan nå publikum globalt. Der er nu ikke bare tale om digital informationsteknologi, men om social- og kulturteknologi, som er bærer af kunst og sociale relationer. Nettet er ikke bare et sted, vi går hen, når vi skal foretage os noget arbejdsmæssigt, men også det sted, hvor vi spiller, leger og morer os. Computerteknologien er i dag stort set allemandseje, og i dag er det ikke mere spørgsmålet, om vi vil have den livsstil, men hvordan vi vil have den, og hvad vi vil bruge den til. Teknologien påvirker dermed direkte vores sociale relationer.

"Mobilisering, meningsudveksling og informationsspredning i sociale medier sker uafhængigt af, om det offentlige og private virksomheder er til stede eller ej. Det ændrer dynamikken i samfundsdebatten og forskyder magtstrukturene i politiske, såvel som kommercielle processer."

Christian Schwarz Lausten, medstifter og partner, Seismonaut

Borgeren og staten

Rolle- og ansvarsfordeling mellem borger og stat vil antagelig tage nye former, når Danmark bliver et d-land, ligesom vi formodentlig bliver i stand til at hjælpe de svagest stillede langt bedre. For digitaliseringen gør det eksempelvis muligt at differentiere vores services, uden at det giver store administrative udfordringer. Nu kan vi sikre, at de borgere, som kan betjene sig selv, også kan gøre det på effektiv vis, hvilket frigiver ressourcer til at hjælpe de borgere, som ikke kan klare sig selv.

I d-land diskuterer man eksempelvis ikke digital kontra papir, men selvbetjening og medbetjening. For vi anvender selvfølgelig papir, når det er nødvendigt eller det smarteste. Men vi hjælper hverken den bevægelsehandicappede, indvandrerens uden dansk kundskaber eller den bogligt meget svage borger ved at fastholde papiret som den primære kanal. For papiret i sig selv er ikke en fordel for de svage grupper. Til gengæld vil vi se, hvorledes borgerne får gode selvbetjeningsløsninger, og hvorledes kommunerne stiller serviceorienteret medbetjening til rådighed for landets svage borgere. Hvis landets stærke borgere kunne selvbetjene sig enten fra deres egen computer eller fra en computer i borgerservicecentre, ville man kunne frigøre ressourcer til for alvor at hjælpe de svage borgere. I dagens Danmark koster det desværre mange velfærdsressourcer at fastholde gårdagens offentlige løsninger, alt mens borgerne med stor fornøjelse tager de nye løsninger i brug privat i form af kontokort, netbank og køb af rejser på nettet etc.

”Digitaliseringen betyder, at vi bliver langt bedre til at både nå og hjælpe de svage grupper. De svage borgere i samfundet har stadig ikke lært at bruge formularer eller papir, men vi kan se, at rigtig mange af dem kan bruge en mobiltelefon. Mobiltelefonen er næsten den eneste måde, vi kan nå dem på.”
Medarbejder i Københavns Kommune

I d-land diskuterer man ikke kun forenkling versus bureaukrati, som vi er vant til. Digitaliseringen vil gøre det muligt at understøtte både enkle og komplekse løsninger og lovgivning, så diskussionen i højere grad bliver et spørgsmål om roller, opgaver og ansvar. I d-land bliver borgeren måske ansvarlig for sin egen forvaltning ved hjælp af selvbetjeningssystemer, der giver borgeren eller virksomheden en straksafklaring/straksafgørelse på sagen. Den del af den forudgående kontrol, der ikke kan automatiseres (som i dag forsinker sagsbehandlingen), er i fremtiden udskiftet med effektiv adgang til information om de af borgerens forhold, som netop er relevante i den aktuelle sammenhæng, kombineret med efterfølgende kontrol. Hermed sikres den lovlige borger hurtig og effektiv selvforvaltning, og de frivillige ressourcer kan så bruges på at fange sociale bedragere, kriminelle osv. mere effektivt end i dag.

I d-land er der ikke fokus på misundelse og millimeterdemokrati men på hastighed, risiko og begrænsningen af utilsigtede effekter. Al lovgivning har i selve sin natur en større eller mindre mængde uforudsete effekter. Men lovgiverne synes i stigende grad at ignorere dette og bruger stadig mere tid på at sikre millimeterdemokrati frem for at gøre lovgivningen effektiv, tilgængelig og forståelig for borgerne. Et eksempel er boligstøtte. Her er tale om en lovgivning, som forudsætter, at borgeren søger, men der er nogle af de svageste i befolkningen, der ikke får ydelsen, fordi de ikke magter at søge den. I d-land ville digitaliseringen sikre en objektiv lovgivning, der automatisk tildeler ydelsen til de svageste stillede på objektive kriterier om indkomst, boligstørrelse og husstandsstørrelse.

”Digitaliseringen vil give os et mere ”retfærdigt” samfund, fordi den digitale sagsbehandling og transparens kan sikre borgerens rettigheder, uden at borgeren selv skal forstå alle detaljer og selv skal sikre sig. I dag er det eksempelvis kun de stærke borgere med indsigt i lovgivningen, der modtager alle de ydelser, som de har ret til. I vores kommune sparer vi faktisk en del penge på, at mange borgere ikke forstår regelsættet.”
Leder i større dansk kommune

I d-land er fokus på straf og hævn ved frihedsberøvelse sandsynligvis afløst af et princip om erstatning enten til det offentlige eller til en skadelidende medborger. I industrisamfundet anvender man primært den ene mulighed for straffe en borger, der havde forbrudt sig mod samfundet love, typisk ved at spærre borgeren inde. Det er interessant at se, at fokus i fortidens vikingesamfund ikke så meget var på straf, men på erstatning, altså at skadevolderen som udgangspunkt ikke skulle straffes, men derimod skulle erstatte. Visse samfund har brugt ”øje for øje og tand for tand”, så havde en borger hugget en anden borgers arm af, så skulle han selv have hugget armen af. Vikingerne så ingen mening i denne form for straf, for så havde samfundet jo bare to personer, der ikke kunne producere værdi. Vikingerne valgte derfor i stedet at dømme skadevolderen til at pløje marken for den skadesramte, da

han ikke mere selv var i stand hertil. Teknologien giver os nye muligheder. Staten kan eksempelvis holde øje med en dømt person, indtil den dømte har arbejdet skaden af. En borger kan altså blive fængslet "til sit arbejde", og bevægelsesmønstre kan overvåges, så man kan sikre, at den dømte ikke falder tilbage. Der kan skabes værdi gennem forhøjet skattebetaling, og der kan investeres i at give social støtte i stedet for fængselsmursten, forplejning og fængselsbetjente. Selvfølgelig vil vi stadig skulle håndtere en gruppe af særlig tunge kriminelle i d-land, men denne gruppe er heldigvis ikke særlig stor.

3. Strategiske løftestænger til brug for en national digitaliseringsstrategi

I det foreløbige arbejde har vi valgt at fokusere på den **overordnede nationale strategi**, for DANSK IT vurderer det som meget vigtigt, at selve strategien fastlægges, før konkrete projekter diskuteres. I nærværende kapitel præsenteres vores forslag til brug for en overordnet national digitaliseringsstrategi.

Hovedelementerne i forslaget fra Danmark 3.0-projektet

Forslaget fra Danmark 3.0-projektet kan opsummeres under følgende fire hovedelementer:

- **Lad Danmark surfe på den globale digitaliseringsbølge**
Danmark er velpositioneret til at udnytte den globale digitaliseringsbølge og tage kvantespringet fra i-land til d-land. Det er en historisk chance. Regeringen bør derfor initiere et nationalt samlingsprojekt, et "put a man on the moon"-projekt, i form af en ny digitaliseringsstrategi, som kan sikre, at Danmark springer ud som d-land og leder landet frem mod en ny periode med højkonjunktur.
- **Digitale fundamenter**
Ligesom det industrialiserede samfund er baseret på en række infrastrukturer (fx veje, havne og forsyning), vil det digitale samfund (d-land) være baseret på en række digitale infrastrukturer, som vi kalder digitale fundamenter.
Det noteres, at digitale fundamenter i sig selv måske ikke giver effektiviseringer og dermed kan fremvise egen business case. Men digitale fundamenter udgør, tilsvarende vejnettet i det industrialiserede samfund, selve grundlaget for samfund, borgere og samfundets aktiviteter, og de er derfor nødvendige.
Det er statens ansvar at definere og investere i de digitale fundamenter, og staten bør sikre styringen af de digitale fundamenter og stille dem til rådighed for samfundet.
- **Nationale styrkepositioner**
Staten bør udpege et sæt af nationale styrkepositioner, hvor Danmark ønsker at indtage en international digital førerposition.
Staten bør gennem regulering og lokale (offentlige) indkøb motivere et hurtigvoksende marked, markedsdrevet innovation med et højt konkurrenceniveau og et bredt udbud af løsninger inden for de valgte styrkepositioner. Hermed kan der meget hurtigt opbygges en national industri inden for området, hvilket sikrer nationale effektiviseringer og øget produktivitet, ligesom der kan skabes grundlag for et antal potentielle nye eksporteventyr. Som tidligere anført bør staten selv varetage ansvaret for etableringen af de digitale fundamenter. Modsat de nationale styrkepositioner: Her bør staten overlade arbejdet til de private aktører og markeds kræfter og ikke selv indgå i udviklingsprojekter eller udbyde sådanne. Kun herved udnyttes de markeds kræfter, som kan skabe et højt niveau af innovation og øget (international) konkurrenceevne.

"Når en styrkeposition er dannet, er det svært for virksomheder i andre lande og regioner at konkurrere med virksomheder herfra."

Jørgen Rosted, departementschef i Erhvervsministeriet, 1999

- **Digitale grundlove og strategier**
Det danske samfund står over for stadig stigende teknologiske risici i form af digital sårbarhed, ligesom vi frygter, at den danske borgers rettigheder i stigende grad tilsidesættes. Dette er en uacceptabel glidebane, hvor staten i øvrigt selv er medspiller, og hvor meget tyder på, at denne udvikling desværre fortsætter i den gale retning. Som led i

digitaliseringsstrategien bør lovgivningen tilpasses for både at minimere statens digitale sårbarhed og sikre borgernes retssikkerhed fuldt ud. Parallelt med grundlovene bør digitaliseringsstrategien indeholde et sæt af grundlæggende strategier, der adresserer de forhold, som kan henholdsvis bremse og accelerere transformationen fra i-land til d-land. En række af disse strategier vil antageligt hænge tæt sammen med "grundlovene", mens andre vil være af mere driftmæssig karakter.

"Samfundets grundprincipper skal også kunne holde under digitaliseringen."
Hanne Agersnap, it-ordfører, SF (It-politisk åbningsdebat, Christiansborg)

Digitaliseringsstrategien bør understøtte springet til d-land ved at eliminere digitale bremseklodser og skabe digitale acceleratorer

Digitaliseringsstrategien bør fastlægge et sæt af digitale grundlove, som udgør fundamentet for det fremtidige digitale samfund, samt et sæt af strategier, som understøtter springet fra i-land til d-land.

I relation til både grundlove og strategier gælder, at vi måske kan se til Aarhus Universitet, hvor Dale Mortensen for nylig er blevet tildelt nobelprisen i økonomi (år 2010) for sin forskning om betydningen af friktioner som bremseklods for markeds kræfterne. Hvis formålet med digitaliseringsstrategien er at tage springet til d-land, bør digitaliseringsstrategien identificere et sæt af løftestænger, som kan eliminere de væsentligste bremseklodser, og som kan skabe acceleratoreffekt for digitaliseringsprocessen og dermed for selve springet. Tilsvarende bør digitaliseringsstrategien fastlægge et sæt af digitale grundlove (antagelig udmøntet i en lovgivning), som fastholder et solidt retsgrundlag i det fremtidige digitale samfund.

Det digitale samfund vil stå på et sæt af digitale fundament

I det industrialiserede samfund finder vi i dag en række grundlæggende infrastrukturer, som styres og kontrolleres af staten. Som eksempler herpå kan nævnes det offentlige vejnet, forsvaret og skattesystemet. Tilsvarende vil det fremtidige digitale samfund være baseret på en række digitale grundpiller i form af digitale infrastrukturer og infrastrukturkomponenter. Vi kalder sådanne infrastrukturer for digitale fundament.

Digitale fundament er kendetegnet ved, at de ofte har stor afledt betydning på andre områder, eksempelvis økonomi (markeds- og/eller samfundsøkonomi), andre produkter/teknologier, processer og/eller kulturer.

Et centralt element i en national digitaliseringsstrategi må være en grundlæggende forståelse, prioritering og styring af digitale fundament set i relation til de strategier, som kan muliggøre springet til d-land, samt en grundlæggende forståelse, prioritering og styring i relation til de digitale grundlove, som sikrer både det retslige og forvaltningsmæssige fundament for det digitale samfund.

"I Danmark arbejder vi allerede på flere mulige digitale fundament, men desværre ender løsningerne oftest som lidt forkølede politiske kompromisser. Vi har i dag et af verdens mest effektive borgerregistre, nemlig CPR-registret. Hvorfor har vi ikke blot udbygget denne nationale styrkeposition og givet alle borgere et borgerkort og en effektiv digital identifikation? Nu kæmper vi i stedet med digital signatur, NemID og et hav af fremtidige plastikkort... hvor det seneste eksempel er rejsekortet."

Fra diskussion i it-tænkergruppen, Danmark 3.0-projektet

SMS som digitalt fundament

Undertiden vil vi se digitale fundamenter, som er transnationale og/eller "public domain"-kontrollerede. Sådanne fundamenter vil staten i sagens natur hverken kunne eje eller kontrollere.

Et eksempel herpå er SMS.

SMS blev oprindeligt opfundet som en intern funktionalitet til brug for de montører, som arbejdede med telefonmaster, så de kunne kommunikere hjem til selskabet, når de var ude i marken. Men SMS havde en række kvaliteter, som gjorde, at det efterfølgende udviklede sig til et globalt, digitalt fundament og tog form som et sprog og en kommunikationsstandard, understøttet af alle mobilleverandører.

Som digitalt fundament var SMS med til at accelerere udbredelsen af mobiltelefonen, og SMS lagde fundamentet til en egen kultur, herunder eget "sprog" med nye fraser, sætninger og staveformer, ligesom mange vil påpege, at SMS initialt skabte en særlig ungdoms- og datingkultur, som over tid også bredte sig til de ældre generationer.

SMS-kulturen er nu videreudviklet til en generaliseret short-messaging-funktionalitet som følge af, at smartphones med ordbog og tastatur udkonkurrerer den oprindelige mobil. Og inden for få år er der formodentlig ikke mange, som længere kan huske, hvordan en SMS og en klassisk smiley så ud.

SMS viser styrken af et såkaldt digitalt fundament, og det viser, hvordan et digitalt fundament både kan ændre de kommercielle spilleregler i markedet og udvikle menneskelige kulturer. Og samtidig er SMS et eksempel på et transnationalt digitalt fundament.

Danmark 3.0 må baseres på sikre og tillidsvækkende, nationale digitale fundamenter

Blandt de væsentlige bremseklodser for, at Danmark kan springe ud som d-land, er de mange uafklarede problemstillinger vedrørende "digital tillid" og "sikring af borgerens rettigheder".

Manglende digital tillid (og dermed utryghed i form af eksempelvis teknologiskræk og frygt for "Big Brother is watching you") betyder, at mange borgere er uvillige til at udnytte en række af de digitale fordele, som samfundet stiller til rådighed.

Ser vi til nabolande som Tyskland, kan vi selvfølgelig notere, at den digitale tillid i Danmark tilsyneladende ligger på et højt niveau. Men vi bør stadig erkende, at her er en stor psykologisk bremseklods.

Vi bør imidlertid også anerkende, at manglende digital tillid ikke kun er en psykologisk bremseklods.

Diskussioner i it-tænkergruppen indikerer, at vi antagelig står over for betydelig større teknologiske risici (og en reel digital sårbarhed), end ikke-teknologiske ledere og borgere er klar over. Olieudslippet i Den Mexicanske Golf viser, at ledelsen i en global virksomhed som BP reelt ikke har været i stand til at undgå en katastrofe – på trods af at ledelse og virksomhed antagelig har gjort som andre globalt førende og ansvarlige virksomheder ville gøre. Vi ser en tilsvarende og stigende digital sårbarhed i Danmark, direkte i kølvandet på de seneste mange års nationale digitaliseringsprojekter.

I den forbindelse påpeger it-tænkergruppen en tendens til "convenience", som er vanskelig at undgå.

I forbindelse med nationale it-projekter ser vi et stærkt fokus på selve business casen, som betyder, at vi ofte accepterer en vis drifts- og sikkerhedsmæssig risiko, ligesom vi under tiden ser stort på visse rettigheder, som burde være ubrydelige i relation til borgerens retssikkerhed.

Netop sikring af borgerens digitale rettigheder ser vi som et af de centrale elementer i relation til de fremtidige digitale grundlove. For vi tror ikke på, at det hverken er acceptabelt eller effektivt at fastholde "convenience"-tilgangen og så håndtere manglende digital tillid gennem populariseret oplysning, når den reelle situation måske i virkeligheden er, at der ved de nuværende digitaliserings tiltag er både reelle driftsmæssige og sikkerhedsmæssige risici, ligesom borgerens rettigheder ikke fuldt ud respekteres. Det ville svare til, at vi i den industrialiserede verden accepterede en 97 % implementering af menneskerettighedskonventionen under henvisning til nationale besparelser.

"Der skal også fremover være frihed på internettet, så kommunikation kan strømme frit, uden at magthavere kan udøve censur."

Per Clausen, it-ordfører, Enhedslisten (Videointerview, JP TV)

Det er derfor vores anbefaling, at digitaliseringsstrategien fastlægger et sæt af digitale grundlove, relateret til de fremtidige digitale fundamenter, som tager udgangspunkt i en fuldstændig sikring af borgerens rettigheder. Herved kan vi adressere bremseklodsen i form af manglende digital tillid og samtidig se os selv i øjnene som ansvarlige teknokrater, embedsfolk og politikere.

Nedenfor præsenteres en række forslag til styringsprincipper og grundlove, relateret til digitale fundamenter, hvor målet er en fuldstændig "sikring af borgerens rettigheder" samt en minimering af den "nationale digitale sårbarhed".

Digitale fundamenter er for alle

Alle borgere bør have lige ret og lige adgang til samfundets digitale infrastrukturer, som vi kalder digitale fundamenter. Derfor peger vi på, at digitale fundamenter bør kontrolleres af staten og dermed skærmes fra at blive gidsel i et kommercielt monopol.

En særlig type af digitale fundamenter er open source-fundamenter, som ejes og kontrolleres af alle og dermed også af staten. Her er således tale om et transnationalt digitalt fundament, som er globalt tilgængeligt for alle klodens borgere og stater.

- **Digitale fundamenter bør fuldt ud kontrolleres af staten**

Digitale fundamenter vil ofte repræsentere en særdeles kritisk national infrastruktur, og de vil være vigtige for nationens daglige drift. Som eksempler kan nævnes CPR-registret og NemID, som allerede i dag skaber alvorlige digitale trafikpropper, når de er ude af drift. Det er derfor afgørende for nationens sikkerhed, både i klassisk sikkerhedsmæssig forstand (herunder krig og force majeure) og i relation til den daglige digitale drift af samfundet, at staten både har fuld indsigt i og kontrol med digitale fundamenter. Staten kan ikke tillade, at kontrollen med nationale digitale fundamenter overlades til private virksomheder, hverken danske eller udenlandske.

"Tillid og sikkerhed er store udfordringer. It må ikke fremmedgøre hr. og fru Hansen."

Yildiz Akdogan, it-ordfører, Socialdemokraterne (It-politisk åbningsdebat, Christiansborg)

- **Digitale fundamenter bør ejes af staten og frit stilles til rådighed for alle borgere**

Digitale fundamenter vil udgøre de (digitale) grundpiller i det fremtidige velfærdssamfund og er derfor en del af nationalstaten. Ligesom staten ejer det danske vejnet, forsvaret og luftrummet i det industrialiserede samfund, bør staten ligeledes eje de digitale fundamenter i d-land.

Samtidig bør digitale fundamenter stilles frit til rådighed for alle borgere. For i d-land vil de digitale fundamenter være at betragte som en del af de grundlæggende borgerrettigheder og services, som udgør en del af kontrakten mellem stat og borgere. At være borger i et d-

land uden adgang til de digitale fundamenter betyder, at borgeren sættes uden for samfundet, hvorfor vi nødvendigvis må have alle med, uanset betalingsevne. På samme måde, som alle borgere i dag har adgang til offentlige veje og institutioner, må alle borgere have adgang til digitale fundamenter i d-land. Hertil kommer i øvrigt, at brugerbetaling i forbindelse med digitale fundamenter vil være et friktionselement og dermed en bremseklods for springet til d-land.

- **Digitale fundamenter bør respektere borgerens egen ret til egne data**

For at understøtte den digitale tillid og samtidig sikre borgeren bedst muligt bør digitale fundamenter fuldt ud respektere borgerens ret til egne data. Det kunne ultimativt betyde, at staten hverken må opbevare eller genbruge borgerdata uden borgerens samtykke. Eller at borgerne i det mindste fik valget mellem på den ene side "convenience" (at det kører af sig selv; det offentlige har alle data og du behøver ikke at gøre noget) og på den anden side fik mulighed for at være den, der står med nøglen i hånden og kan åbne for udveksling af data fra en instans til en anden. Eller for at trække det til en yderlighed, at staten må (hvis borgeren stiller krav om dette) destruere de informationer, som borgeren måtte have indleveret til brug for afgørelsen, når afgørelsen er truffet.

For på betryggende vis at understøtte borgerens retssikkerhed og dermed fastholde den store tillid som borgerne i udgangspunktet har over for embedsfolk, er der brug for at sætte fokus på opbygning af digital tillid. Derfor bør alle digitale fundamenter konstrueres, så borgeren selv kan inspicere, hvilke data staten har indsamlet/modtaget, hvordan sådanne data efterfølgende er anvendt og måske have muligheden for selv at kunne afgøre, i hvilke sammenhænge data udveksles.

"Vi skal kunne se, hvilke data det offentlige har om os, og hvem der bruger dataene til hvad."

Morten Østergaard, it-ordfører, Radikale Venstre (It-politisk åbningsdebat, Christiansborg)

Danmark 3.0 bør satse på tværgående nationale styrkepositioner

Danmark investerer allerede i dag mange ressourcer i digitalisering. Investeringerne er dog kun i begrænset omfang koordinerede, og der synes ikke at være fastlagt principper for yderligere koordinering.

"Although government cannot directly create competitive industries, it can act as a catalyst and a challenger in shaping the context and institutional structure that stimulates business to gain competitive advantages."

Neo Boon Siong, Director of the Asia Competitiveness Institute, Singapore

Og det er da også en helt grundlæggende diskussion, om (og i hvilket omfang) der bør ske en central koordinering, for centralisering strider til en vis grad mod selve naturen af software. Især inden for de seneste 10 år har vi set en trend, som går i retning af en stadig større centralisering og stordrift – ofte i form af tilgangen: "big is beautiful", men med begrænset succes. Så måske er centralisering ikke vejen frem.

Nationale styrkepositioner

Nationale styrkepositioner kan identificeres ud fra den relative produktivitet mellem brancherne. Det vil sige, styrkepositionerne findes i de brancher, der har en højere relativ produktivitet end den tilsvarende relative produktivitet for den samme branche i udlandet. Opgjort på denne måde, har Danmark styrkepositioner i brancher som skibsfart, tekstilproduktion, træindustri samt anden industri, der blandt andet omfatter møbelindustri og legetøjsindustri.

For at kunne identificere styrkepositioner på tværs af de traditionelle og veletablerede brancher ses der også på kompetenceklynger. Her er fokus på beskæftigelsesmæssig specialisering, på et vertikalt og horisontalt samspil mellem virksomhederne inden for klyngen, og at klyngens produkter afsættes internationalt.

(Kilde: Den danske erhvervsstruktur – udviklingstendenser og dynamikker, Forsknings- og Innovationsstyrelsen, <http://www.fi.dk/publikationer/2008/den-danske-erhvervsstruktur-udviklingstendenser-og-dynamikker/Erhvervsstruktur.pdf>)

For den centraliserende (big is beautiful) retning, kunne jo beskrives som "planøkonomi for it", og dermed strider tilgangen mod naturen af software. Her refereres til Friedrich Hayek, nobelpristager i økonomi (1974), som har påvist, at centralisering er ineffektiv i forhold til lokale initiativ. Ifølge Hayek forudsætter centraliseringen, at det statslige bureaukrati, som laver planlægningen, har et tilstrækkeligt informationsgrundlag til at planlægge ud fra; hvilket ifølge Hayek er en umulighed, fordi viden og information er decentral af natur. Staten kan, ifølge Hayek, umuligt vide alt og derfor heller ikke foretage en pålidelig omfordeling af ressourcerne. Udvikling af software er en usædvanlig videntung proces, hvorfor softwareudvikling, hvis Hayek har ret, kun vanskeligt kan centraliseres.

"Danmark skal først og fremmest bygge sin fremtid på sine styrkepositioner; Danmark bør udvikle sine styrkepositioner og bruge dem som løftestænger til ny vækst, i stedet for først og fremmest at satse på helt nye områder, hvor Danmark som udgangspunkt ikke har nogle særlige konkurrencefordele."
Jørgen Rosted, udviklingsdirektør, Erhvervs- og Byggestyrelsen

Hayek argumenterer, at der kun er en effektiv metode til udveksling af ressourcer, nemlig det frie markedes prismekanisme. Det frie markedes prismekanisme giver en såkaldt spontan orden, som opstår, når mennesker handler og agerer sammen i et decentralt, forbrugsorienteret marked (modsat en bureaukratisk og centraliseret planøkonomi).

Måske kunne Hayeks model – uagtet at den kan fremstå som firkantet og unuanceret – alligevel bruges som inspiration, når det gælder statslige it-projekter. Så ville det være statens opgave at definere standarder (svarende til at opretholde lov og orden) samt at definere samfundsmæssige mål (den politiske opgave), mens indkøb og implementering placeres decentralt. Det betyder selvfølgelig ikke, at vi nedlægger al koncern-it og overlader alle opgaver til kommunens lokale it-kontor. Det kan selvfølgelig være en styrelse eller et ministerium, som påtager sig det nationale ansvar for at løse en given opgave (og dermed indkøbe og drive et it-system). Blot skal ansvar, budget osv. følges ad. Tilsvarende kan der også opstå leverandører, private såvel som offentlige, der ved hjælp af nye teknologier (fx cloud og SAAS) opnår retten til at løfte nationale opgaver. Blot er det i begge tilfælde afgørende, hvis vi skal være tro mod teorierne, at ansvar og ret opnås baseret på markedskræfter – modsat statslige centralt (og dermed kunstigt) initierede projekter.

Der er meget, som tyder på, at softwareudvikling er mere effektiv, når den styres af markedsmekanismer, hvorfor store statslige/centrale projekter er ineffektive. Men i stedet for fortsat at diskutere centralisering versus decentralisering, ville det måske være mere hensigtsmæssigt at diskutere, hvordan vi kombinerer de to tilgange i en ny hybrid model.

- **Forslag: Staten bør udvælge og satse på nationale styrkepositioner**
Danmark kunne, som led i en national digitaliseringsstrategi, udvælge et antal indsatsområder med det mål at gøre Danmark til internationalt førende på netop disse områder. De nationale investeringer ville så blive tilført disse områder, ligesom reguleringer, indkøb etc. ville blive styret med henblik på at understøtte de nationale satsninger.
- **Eksempel #1: Undervisning via spil**
Det ser ud til, at underholdning og spil er en særdeles effektiv og motiverende undervisningsform for eleverne, ligesom undervisningsformen ser ud til at spare lærerressourcer. Hvis vi skulle udnytte denne mulighed og samtidig være tro over for Hayeks model, kunne staten udnytte den mulighed ved at tildele skolerne et markant beløb til lokale, ukoordinerede indkøb af software til spilbaseret undervisning. På kort tid ville dette antagelig skabe en helt ny og hurtigvoksende industri, som ville effektivisere skoleområdet, og vi ville inden for kort tid se et større antal projekter, hvor forskere og virksomheder gik sammen for at skabe nye typer af spil.
Samtidig ville Danmark antagelig også have skabt en international styrkeposition med et stort eksportpotentiale, fordi der (stadig drevet af frie markedsmekanismer) var skabt en solid industri med solide kundereferencer.

"I Danmark har vi en stærk pædagogisk tradition for leg og læring. Computerspil og underholdning kommer til at spille en central rolle i undervisning fremover. Morgendagens unge – de digitale indfødte - vil ikke acceptere udenadslære og statiske undervisningsmaterialer. Danmark står med spændende muligheder qua vores pædagogiske tradition og en stærk underskov af spillefirmaer. En ny industri med et stort eksportpotentiale kunne skabes på denne platform."

Preben Mejer, bestyrelsesformand for Innovation Lab, medlem af regeringens IKT Råd og Region Midts IT Råd

- **Eksempel #2: Softwareløsninger til hjemmeomsorg og egenbehandling**
Danmark betragtes allerede som en af de førende nationer inden for sundheds-it. På sundhedsområdet har vi i dag nationale standarder for snitflader og protokoller, så forskellige praksissystemer kan udveksle patientinformationer, recepter, henvisninger, afregninger osv., ligesom der allerede er etableret en række nationale registre som LandsPatientRegisteret, eJournal, Dødsårsagsregistret, kliniske kvalitetsdatabaser mv. Dette giver os en platform, som kan danne grundlag for en eller flere styrkepositioner.
De danske borgere er blandt de mest it-parate, og et eksempel på en niche med potentiale som styrkeposition kunne derfor være "softwareløsninger til hjemmeomsorg og egenbehandling". Og ved at satse på en sådan styrkeposition kunne der både opnås markante effektiviseringsgevinster og ressourcebesparelser inden for sundhedsområdet, samtidig med at vi ville føde en industri med et meget stort eksportpotentiale, baseret på solide nationale referencer.

Vi tror på, at anvendelsen af styrkepositioner kunne være en strategisk løftestang, som gør det muligt at kombinere fordele ved central styring og decentral udvikling. For gennem styrkepositionerne sikres det, at staten skaber momentum ift. udvalgte nationale indsatsområder. Og hvis staten – i stedet for selv at initiere store projekter – skaber markedet (primært gennem indkøb og regulering), kan vi samtidig sikre, at projekter og softwareudvikling sker i et sundt miljø (jf. Hayek) og måske endda leder frem til styrkepositioner, som både giver nationale driftseffekter og skaber eksport.

"Vi skal turde risikere at fejle. Hvis vi vil være nummer 1 i verden, kan vi ikke bare gøre som andre lande. Når man bevæger sig ud på ny grund, VIL der ske fejl."

Michael Aastrup Jensen, it-ordfører, Venstre (It-politisk åbningsdebat, Christiansborg)

Vi bør udvikle en ny indkøbsmodel og en ny projektmodel, som tager udgangspunkt i naturen af software

Den offentlige sektor investerer store beløb i digitaliseringsprojekter, fordi digitalisering er blandt de få strategier, som for alvor kan skabe øget produktivitet og velfærd. Samtidig er tidens løsen "big is beautiful", og gennem de seneste 10-15 år har vi set stadig flere store it-projekter, som skal hente store nationale rationaliseringsgevinster.

Desværre har resultaterne ikke helt levet op til forventningerne, og Finansministeriet udsendte i maj 2010 en rapport om professionalisering af offentlige it-projekter,¹ som endnu en gang viser, at de fleste store it-projekter er problemfyldte.

- **Tese 1: Måske er der ikke behov for mere styring, men derimod mindre big bang**
Mange peger på "bedre styring" og mere projektledelse som vejen til mere succesfulde it-projekter. Men måske er "styring" slet ikke det grundlæggende problem, men derimod at de store projekter (big bang) er en tilgang drevet frem af økonomer, som ikke rigtig er forenelig med naturen af software. For det er jo tankevækkende, at de fleste globale softwaresucceser (fx Google og Facebook) er startet som små innovative softwareprojekter med fokus på en mindre opgave. Efterfølgende har de så trin-for-trin, i hård konkurrence med andre innovative virksomheder, udvidet funktionaliteten og øget kundebasen for til sidst at blive gorillaer inden for deres markeder.

Big bang-projekter

At alle tager et nyt, stort it-system i brug på samme tid, og samtidig tages det hidtidige system ud af drift.

- **Tese 2: Small is beautiful – fordi det simpelthen er en del af naturen af software**
Måske kunne vi lære af de store softwarehuse og udvikle en ny model for softwareprojekter. Måske burde et softwareprojekt altid starte i det små og vokse sig stort, med et stærkt afsæt i markeds kræfter, simpelthen fordi "small is beautiful", når det gælder software og innovation. Tanken er ikke ny. I 1998 beskrev John Naisbitt det "Globale Paradoks", hvor han netop påpeger, at verden bliver stadig mere global i takt med, at de mindre spillere bliver stadig stærkere – ikke mindst som led i den globale digitalisering. For innovation er bl.a. drevet af nærhed til kunden og konkurrence, hvorfor små spillere og lokal innovation vil udkonkurrere centralt bureaukrati.
- **Forslag: Lad os udvikle en ny model med fokus på effekt og innovation**
I dagens offentlige it-projekter anvender vi kun "markeds kræfter", når der købes ind, og her er ikke meget plads til innovation. For det er kunden, der forbereder og udtænker selve udbuddet, og efter kontraktunderskrift står der en leverandør, som alene gennemfører leverancen. Der er således stort set kun konkurrence, hvad angår pris og kontraktvilkår. Et alternativ kunne være at udvikle en ny model for både softwareindkøb og softwareimplementering, hvor vi udbyder iteration og effekt, baseret på konkurrerende softwareprojekter i et simuleret åbent marked.
- **Eksempel: Hvordan kunne vi simulere markedsvilkår?**
Som et tankeeksperiment – hvad hvis Sundhedsministeriet sammen med regionerne for fem år siden havde besluttet, at hver region byggede en prototype på en EPJ-løsning (elektronisk patientjournal) for 10 mio. kr.? Efter ni måneder valgte man tre af projekterne ud, som fik yderligere 25 mio. kroner, og efter to år valgte man så det bedste projekt til færdiggørelse. Naturligvis bør projektet have den indbyggede forudsætning, at vinderprojektet

¹ Professionalisering af arbejdet med it-projekter i staten - Afrapportering fra arbejdsgruppen vedrørende bedre statslige it-projekter, 11. maj 2010.

efterfølgende skal udbredes på landsplan.

Det interessante er, at modellen kunne understøtte innovation både i forbindelse med idéfasen og under konstruktionen – og så understøtter den formodentlig også en nemmere udbredelse, fordi softwaren er afprøvet i praksis inden national udrulning.

Vi ser udviklingen af nye modeller for både projektudvikling/gennemførelse og anskaffelse som en af de afgørende løftestænger for, at Danmark kan springe ud som d-land. De nuværende modeller skaber stor friktion, idet de både forsinker projektinitiering og projektførelse og skaber meget vanskelige vilkår for innovationen.

Der er behov for nye modeller, hvor friktionen er elimineret, samtidig med at modellerne i sig selv bør have accelererende effekt, eksempelvis gennem tilnærmede markedsvilkår. Vi foreslår derfor, at der arbejdes mod en ny og langt mere agil tilgang til offentlig digitalisering med alle de egenskaber, som netop kendetegner succesfuld software i form af bl.a. markedsdrevet innovation, tæthed til kunden og hvor ethvert projekt bliver udfordret af konkurrenterne.

- **Tese 3: Kløge penge er vigtigere end mange penge**

Hvis John Naisbitt har ret – og hvis digitalisering er underlagt naturlovene for "det globale paradoks" – så vil modellen i øvrigt hurtigt udkonkurrere den traditionelle big bang-tilgang for nationale it-projekter. For historien har vist, at software ikke opfører sig økonomisk rationelt, men er drevet af lokal innovation og entreprenørånd, hvor succesfuld software udvikles iterativt i tæt samspil med brugere. Small is beautiful betyder også, at vi nu tager udgangspunkt i "kløge penge" frem for "mange penge", som Danmark, jf. Finansministeriets rapport, i dag bruger på de store it-projekter.

- **Tese 4: Fordi digitaliseringen "ophæver tid og sted", bliver communities den grundlæggende organisatoriske enhed**

I d-land vil der blive skabt alliancer og netværk på tværs af myndigheder, borgere og virksomheder. Og teknologien redefinerer begrebet afstand og udfordrer dermed vores traditionelle syn på organisation, hvilket eksempelvis vil gøre det svært at tale om central organisation versus decentral organisation. I d-land vil det være svært at se, hvor den enkelte organisation begynder, og hvor den holder op, ligesom det kan blive svært at se, hvad der er offentligt, hvad der er privat, eller hvad der er frivilligt.

Statens rolle og engagement i forbindelse med udviklingsprojekter

Som følge af ovenstående tanker og forslag, når vi frem til følgende forslag til grundprincipper for statens engagement i forbindelse med udviklingsprojekter:

- **Statens rolle, princip #1: Staten bør selv tage det fulde ansvar for udvikling af digitale fundament, og digitale fundament bør stilles til rådighed for samfundet**
I forbindelse med dette arbejde bør staten eftersøge nye indkøbs- og projektmodeller, som udnytter markeds kræfter (som nævnt, eksempelvis gennem parallelle projekter) med henblik på at styrke innovation og leverancekvalitet.
- **Statens rolle, princip #2: Staten bør ikke selv deltage i udviklingsprojekter, relateret til nationale styrkepositioner**
I modsætning til de digitale fundament bør staten ikke selv indgå i udviklingsprojekter eller udbyde sådanne i forbindelse med nationale styrkepositioner, men bør fuldt ud overlade arbejdet til de private aktører og markeds kræfterne. Kun herved sikres en reel (international) konkurrenceevne og et højt niveau af innovation. Og herved understøttes både naturen af software og strategien om "kløge penge".

"Politikerne skal være klar til at træffe markedsdrivende beslutninger."

Morten Østergaard, it-ordfører, Radikale Venstre (It-politisk åbningsdebat, Christiansborg)

4. På vej mod d-land – resume fra temaarrangementer

Gennem en række temaseminarer og online-debat har vi ønsket at sætte fokus på, hvordan it og øget digitalisering kan hjælpe Danmark på vej frem mod et d-land, herunder hvilke udfordringer der skal adresseres og de strategiske tiltag, det kalder på.

I den forbindelse udpegede Danmark 3.0-projektet fem overordnede – og tilsammen meget bredt dækkende – politikområder, som både nu og i fremtiden indebærer væsentlige udfordringer. I dette kapitel opsummeres en række af de spørgsmål, betragtninger og kommentarer, som er opsamlet gennem temaseminarerne og den afledte debat.

Uddannelse og forskning

Stærke faglige kompetencer hos både den enkelte dansker og i vores forskningsmiljøer er basale forudsætninger for, at vi kan konkurrere internationalt. Hvordan ser Danmarks uddannelses- og forskningsverden ud, når vi anvender it optimalt? Og hvilke kompetencer har danskerne tilegnet sig, hvis de skal være i stand at anvende it på højt niveau og skabe ved hjælp af it?

"Vi skal bruge it til at løfte os selv fra det rutinemæssige op i det udviklingsmæssige."

Tina Nedergaard, undervisningsminister, Venstre (videointerview, JP TV)

Tryghed og sikkerhed i samfundet

Man skal kunne føle sig tryk i Danmark, hvad enten man færdes på gaden eller på nettet. Hvordan ser et trygt og sikkert Danmark ud, når vi tager it til hjælp?

"Vi har i Danmark tradition for at være kreative, så vi kan også bidrage til en kreativ udvikling af it."

Lars Barfoed, justitsminister, Konservative (videointerview, JP TV)

Energi, miljø og klima

Kan vi udnytte energien mere effektivt, mindsker vi ikke blot vores afhængighed; vi reducerer også vores påvirkning af miljøet og klimaet. Hvordan kan it hjælpe os til en mere effektiv energiudnyttelse?

"Danmark har nogle styrkepositioner inden for styring af energiforbrug og intelligent forbrug i huse. Dem skal vi arbejde videre med."

Lykke Friis, klima- og energiminister, Venstre (videointerview, JP TV)

Iværksætter, innovation og beskæftigelse

Med nye innovative erhvervssucceser kan vi skabe flere arbejdspladser og mindske samfundets forsørgerbyrde. Samtidig øges mulighederne for integration af indvandrere på arbejdsmarkedet. Hvordan kan it hjælpe os til at skabe nye virksomheder og arbejdspladser?

"Vi har en stor styrke i, at it er så udbredt i Danmark, og at danskerne er nysgerrige og entreprenante."

Charlotte Sahl Madsen, videnskabsminister, Konservative (videointerview, JP TV)

Sundhed

Der er stigende pres på sundhedssystemet, bl.a. som følge af den demografiske udvikling, og vi vil alle leve sundere og længere. Hvordan tager vi vare på vores sundhed, når it er taget i anvendelse på bedste vis?

"Vi er det mest it-parate samfund i verden. Det betyder, at fx telemedicin kan lade sig gøre."

Bertel Haarder, indenrigs- og sundhedsminister, Venstre (videointerview, JP TV)

I det følgende gives en opsamling af centrale spørgsmål, betragtninger og kommentarer fra de fem temamøder, som er afholdt i september-oktober 2010. Opsamlingen er bl.a. indgået som inspiration i it-tænkergruppens arbejde.

Uddannelse og forskning

Samfundsperspektivet

It skaber allerede i dag effektivitet i hele samfundet, men potentialet er langt fra udtømt. Byggebranchen har gennem en årrække skabt en utrolig effektivitet og gennemsigtighed på projektniveau gennem anvendelse af it. Den læring, byggeriet har opnået, skal også gøres på andre områder, som fx transport- eller energiområdet.

Samfundet er også langt fra at have opnået alle umiddelbare fordele ved digitaliseringen. Dette skyldes, at de borgere, som er særligt store aftagere af offentlige ydelser, ofte også tilhører den gruppe, som har de svageste it-kompetencer. Det spiller også ind, at digitaliseringen af den offentlige sektor ikke er en "end2end"-digitalisering, men derimod en delvis digitalisering, som skræmmer borgerne væk fra digitale løsninger og over på de analoge løsninger i stedet for.

Skal Danmark gøre sig håb om at skaffe de godt 80 milliarder kr., som landet p.t. mangler, skal alt det analoge fedt skæres væk. Her er man langt i forhold til administrationen, men man er knap nok gået i gang med at digitalisere de offentlige kerneområder.

"Vi får ikke ret mange store forandringer uden at have gode digitale skaberkompetencer."

Mads Tofte, rektor, IT-Universitetet

Vi skal til at skabe lige så meget med it, som vi bruger it. Vi mangler generelt set større viden om mulighederne i it. Vi skal gøre byggeriet kunsten efter i alle dele af samfundet. Der findes allerede i dag deciderede spiløkonomier, hvor man fx tilkøber evner til sin spilfigur eller nye baner til sit computerspil – hvor en væsentlig pointe er, at transaktionen sker lige så ofte mellem to spillere som mellem en spiller og spilproducenten. Der er også eksempler på virtuelt entrepreneurship, hvor privatpersoner tjener penge på at udvikle nye spil oven på eksisterende spil (også kaldet "mods"). Den største værdiskabelse er i forbindelse med online-spil. Vi bør derfor have øje på virtuelle værdier og understøtte skabelsen af kompetencer, som gavner oplevelsesøkonomien.

"Computerspilskulturen i sig selv er en skaberkultur, som man bliver en del af, når man spiller."

Anne Mette Thorhauge, adjunkt, Inst. for Medier, Erkendelse og Formidling, Københavns Universitet

Læringsperspektivet

Læring gennem it er sjovt og skal gøres endnu sjovere. Ikke alle børn lærer lige godt ved at sidde stille og lytte, men lærer derimod meget mere ved at være aktive i fx en it-understøttet lære-/legebaseret undervisningssituation. Motion, som i mange skoler er en mangelvare, kan genindføres sideløbende med, at fagligheden styrkes gennem it-understøttet aktiv læring og leg. Eksempler på dette er GPS-spil, som sætter særlig fokus på samarbejde, kommunikation, holdspil, bevægelse og teknologiforståelse. Læring gennem hele kroppen er sjovt og kunne være et svar på, hvordan vi moderniserer folkeskolen.

Computerspil er grundlæggende ikke en trussel imod intellektet – men computerspil er en læringsproces i sig selv og er samtidig et redskab for andre læringsprocesser, fx social læring i "World of Warcraft". Det er det pædagogiske perspektiv, som afgør, om spil er nyttige eller ej.

"Computerspil kan ses som en læringsproces i sig selv."

*Anne Mette Thorhauge, adjunkt, Inst. for Medier, Erkendelse og Formidling,
Københavns Universitet*

It i undervisningen har potentiale til at skabe større kvalitet i undervisningen og kan bruges til at lette differentieringen af undervisningen.

Lærerne bør uddannes til virtuel læring. Samtidig ligger der også et potentiale i, at lærerne i fællesskab skaber digital undervisning, som kan genbruges og anvendes af eleverne på ethvert tidspunkt.

Det er vigtigere at lære tífingersystemet end at skrive pænt med håndskrift. Digitaliseringen af undervisningen kan også åbne op for læring om emner, som overses i lærernes travle hverdag. Fx kunne der være et e-læringsværktøj til at håndtere undervisning i at "flytte hjemmefra". It i undervisningen ville gøre det lettere for elever, der af den ene eller anden grund har fravær fra skolen.

"Hvis folkeskolen anvendte it optimalt, ville vi kunne lære noget, selv når vores lærer er syg."

Nikolaj, Sixten og William, 6.A, Vedbæk Skole

Tysk, engelsk og spansk er alle nyttige sprog at lære. Men skolen – folkeskolen såvel som gymnasiet – bør også kunne undervise i it-sprog, så it bliver lettere at forstå og gennemskue naturen af. Men det skal være sjovt – OBS-stilen er out, mens YouTube, screencasting, aktiv læring, spil etc. er in. Også etik kunne være interessant at lære noget om, påpeger eleverne .

Mange elever bruger i dag Facebook – hvor er skolerne her? Der er kun få frontløberskoler på de sociale medier, men det handler jo om at være der, hvor eleverne er.

Lærerne er stadig vigtige – for de kan svare konkret på et spørgsmål, løse konflikter, guide, etc.

De yngste generationer har ikke levet på et tidspunkt, hvor der ikke fandtes computere. It har altid været der.

"Internettet er noget af det mest naturlige for os."

Nikolaj Lam, elevrådsformand, Nærum Gymnasium

Digitale kompetencer

De digitale medier har potentialet til at være alle steder – det er en del af naturen af it. Men vi skal have mennesker, der kan tænke it "længere" end tilfældet er i dag. Vi skal have it-drømmere, som kan

gå fra drøm til virkelighed på tre måneder. På denne måde kan it komme til at spille en langt større rolle for undervisning, kompetenceudbygning, indsigt, forskning etc.

"Jeg er misundelig på dem, der tænker digitalt som udgangspunkt og selv kan tænke videre i, hvilke muligheder det giver."

Anders Emil Møller, udviklingschef, Politiken

Fremtidens digitale kompetencer er bl.a. at kunne gennemskue, hvad behovet vil blive, og hvad der findes af teknologi, der kan understøtte dette behov fra i morgen. For den teknologiske udvikling har langt overhalet vores forståelse af de digitale muligheder.

For at få digitale kompetencer, bliver vi nødt til at glemme gammeldags forståelse af verden og søge forståelse af naturen af it.

"Vi vil rigtig gerne have indflydelse, en god uddannelse og blive til noget. Vis os, at de muligheder findes inden for it."

Nikolaj Lam, elevrådsformand, Nærum Gymnasium

Temamødet blev afholdt på Københavns Universitet (KUA) den 28. oktober 2010 med deltagelse af følgende oplægsholdere: Mads Tofte, rektor, IT-Universitetet, Nikolaj, Sixten og William fra 6.A på Vedbæk Skole, Nikolaj Lam, elevrådsformand på Nærum Gymnasium, Anders Emil Møller, udviklingschef, Politiken, Anne Mette Thorhauge, adjunkt, Inst. for Medier, Erkendelse og Formidling, Københavns Universitet, og Michael S. Holstein, CEO, DJEEO.

Tryghed og sikkerhed i samfundet

Brug af mønstre – fokuser på, hvad der vil ske frem for hvad der er sket

I dag samles og analyseres alle kriminelle hændelser og anvendes til at fastlægge mønstre i kriminalitet via et BI- eller CRM-lignende værktøj. Anvender "kunde"-begrebet a la "Frequent Flyer" sammen med værdifastsættelse af forbrydelsesarter til at danne mønstre for fx top 100-liste, "kriminell energi" i et område, SSP-analyser mv. Anvendes til "leading indicators" til rettidig omhu og forebyggelse, fx planlægning ift. hvor man skal sætte specielle indsatser ind, hvor og hvornår man skal patruljere etc. Både forebyggelsesindsats og mere effektiv indsats.

Brug af "Fuzzy Logic" til at danne logiske mønstre og identificere sandsynlige misbrugere af fx offentlige ydelser, baseret på analyse af et hav af forskellige parametre. Kan dermed målrette indsatsen mod misbrugerne.

Anvend it til at analysere risikofaktorer.

"Vi har fokuseret for meget på årsager til kriminalitet. Vi skal i stedet se på risikofaktorer og tilrettelægge indsatsen derefter."

Johan Reimann, politidirektør, Københavns Politi

Videovervågning

Ud fra en gennemsnitsbetragtning er der ingen evidens for, at videovervågning har en præventiv effekt. Videovervågning kan i nogle tilfælde forebygge den mindre grove kriminalitet, men ingen eksempler på, at den forhindrer alvorlig kriminalitet.

"Videovervågning er ikke et effektivt kriminalpræventivt redskab, siger forskningen."

Peter Lauritsen, lektor, ph.d., Aarhus Universitet

Videoptagelser anvendes præventivt, efterretningsmæssigt og efterforskningsmæssigt. Video giver mange muligheder ift. alle tre områder, men også en del udfordringer. En af de væsentligste er sagsbehandling af enorme mængder af data fra video. Bl.a. er det meget tidskrævende at finde lige præcis det, man skal bruge i mængden af datamateriale.

Videovervågning skal aldrig betragtes som isoleret middel, men altid i en kontekst med andet. Det er først i en organisatorisk og menneskelig kontekst, at det virker. Identifier, hvor videovervågning reelt er en god idé til fremme af tryghed frem for at anvende det i en symbolpolitisk kontekst.

"De trygge bliver mere trygge. De utrygge er derimod ikke blevet mere trygge."

Peter Lauritsen, lektor, ph.d., Aarhus Universitet

Beskyttelse af privatlivets fred

Værne om friheden til selv at vælge, hvem man deler viden og informationer om egen adfærd med. Savner en funktionsduelig definition af grænserne mellem det private og det offentlige rum i den digitale verden. Mangler stillingtagen til, hvornår vores færden på nettet er en del af privatsfæren. Den klassiske brevhemmelighed er brudt med lovgivning om overvågning af e-mails. Fordi det overhovedet er blevet muligt elektronisk, er vi trådt over grænsen.

"I forhold til begyndelsen af 80'erne har vi flyttet os milevidt, når det handler om privatlivets fred og registrering og brug af registeroplysninger."

Johan Reimann, politidirektør, Københavns Politi

Vi bør finde metoder til at være mere anonyme på nettet.

Sæt fokus på de områder, hvor man faktisk afgiver oplysninger uden at vide det.

"Under terrorlovgivningen logges der data systematisk og uden mistanke mod den enkelte."

Allan Fischer-Madsen, Vice President, Devoteam Group

Tillid til myndighederne

Den danske tradition med stor tillid til myndigheder er unik og giver os nogle styrkepositioner. Den tillid giver os store effektivitetsmuligheder og skal bevares.

Nogen skal stå inde for, at data er valide og ikke manipulerede.

Lad behovet styre processen. Der skal tænkes borgercentrisk frem for systemcentrisk.

Forvaltningsreglerne er tilstrækkelig bredt formuleret, men problemet er, at vi ikke længere underviser det offentlige medarbejdere tilstrækkeligt.

Teknologien bør designes, så den kun slår ud, når en borger gør noget forkert – fx så der kun bliver overvåget, når der er sket noget uønsket. Desuden sørge for, at borgere kun bliver registreret, når der er gjort noget galt.

En mulig barriere: Fatter borgerne, hvad it kan gøre for at skabe større tryghed, eller skaber det hele blot endnu mere utryghed?

"Danskerne er unikke i kraft af vores høje tillid til myndighederne."

Allan Fischer-Madsen, Vice President, Devoteam Group

Data og registrering

Cpr-nummeret er på en gang Danmarks styrke i en digital kontekst, men også en akilleshæl, sådan som vi agerer, fordi det giver en total genkendelighed på tværs, også hvor det ikke er relevant.

Vi bør nedbryde/videreudvikle cpr til en flerlagsstruktur. Systemet skal være mere nuanceret, så vi selv kan styre, hvad der er registreret i forbindelse med cpr; mulighed for pseudonymer, så vi undgår den samkøring, der finder sted i dag.

Større transparens ift., hvad staten har registreret om den enkelte borger. Selv have adgang til alle data, så vi kan være med til at kontrollere og beskytte os mod unødige mistanke. Man kunne overveje, om man skulle have en forpligtelse til at informere borgeren, når der er registreret noget. Eller skulle man hellere vende det om, så borgeren er i centrum, dvs. vi samler alt i vores egen "lokale" database og sender til myndighederne, når de har brug for det? Give alle data fri, så vi kan skabe innovation. Flere vil deltage i at udvikle sikkerhedsskabende systemer.

"Den samlede viden, som banker, kreditkortselskaber og SKAT har registreret om os, giver en følelse af, at de er meget tæt på vores privatliv."

Allan Fischer-Madsen, Vice President, Devoteam Group

Alternativ sanktionering

Frem for at sende kriminelle i fængsler, hvor vi ved, at alt for mange kommer tilbage til igen efter gentagen kriminalitet, bør vi i langt højere grad bevare den kriminelle i sit daglige miljø og forsyne dem med elektroniske fodlænker med formodentlig langt større sandsynlighed for, at de kommer tilbage som almindelige samfundsborgere. Kunne også bruges i forbindelse med prøveløsladelse for at sikre, at de kriminelle ikke får tilbagefald. Ved alvorlige forbrydelser kunne en del af straffen være, at man i en periode efter fængselsstraf måtte acceptere at være forsynet med elektroniske fodlænker.

Hvordan kan der skabes tryghed?

It kan skabe tillid og tryghed: sms-kæder som nabo-hjælp, ghetto-hjemmesider, sociale netværk. Politiet kan skabe tryghed i et område gennem kommunikation, inddragelse og "det at blive inviteret inden for" via teknologiske og sociale medier.

"Der er et kolossalt potentiale i at bruge it til at skabe tillid."

Johan Reimann, politidirektør, Københavns Politi

Anekdoter

Carsten Graff fortalte historien om en tur til Samsø, hvor han og kæresten støder på et sted med pluk-selv jordbær, hvor man bare lægger pengene, når man har plukket de jordbær, man har brug for. Kæresten bemærkede: "Det er godt nok svært at snyde her", fordi ingen havde tænkt i, at nogen overhovedet kunne finde på at snyde, derfor ingen kontrolmekanismer, og derfor også meget sværere tankemæssigt at overskride tærsklen og misbruge den tillid. Det skal vi måske også tænke over ift. vores kontrolmekanismer i samfundet og det offentlige rum.

Temamødet blev afholdt på Politigården i København den 13. oktober 2010 med deltagelse af følgende oplægsholdere: Peter Lauritsen, lektor, ph.d. og leder af Forum for overvågningsstudier, Aarhus Universitet, Jep Loft, Business Development Executive, IBM, Allan Fischer-Madsen, Vice President, Devoteam Group, Carsten Graff, filosof og forfatter, og Johan Reimann, politidirektør, Københavns Politi.

Energi, miljø og klima

Energiproduktion og -forbrug

Intelligente løsninger som koordinerer elproduktion og elforbrug. Fx køle frysehuse ned, mens der er overskudsstrøm, udsætte pumpning af kloakvand, indtil der er strøm nok, eller oplade elbiler om natten.

DONGs mål er, at i år 2040 skal 85 % af DONGs energi være fra vedvarende energikilder. Forudsætter bl.a. den intelligente koordinering af forbruget, så det finder sted, når energiproduktionen finder sted. Udbredelse af fjernaflæste elmålere.

Gøre energiforbrug, besparelspotentialer og effekter synlige for den enkelte.

Pluk de mange lavthængende frugter ved energieffektivisering i kontorbygninger og private hjem.

Ændre energifgiftssystemet, så det i højere grad animerer til at begrænse forbruget. Sæt stærkt ambitiøse mål, fx fsva. nedbringelse af energiforbrug.

"Når man begynder at måle og holde øje med sit elforbrug, så begynder man også at slukke for de ting, man ikke bruger."

Jes Jepsen, Villa Watt

Intelligent trafikstyring

Smartere energianvendelse gennem dynamisk ruteplanlægning i realtid. Fx hjælp til at følge grøn bølge i trafikken. Kræver integration af data fra mange forskellige kilder.

"Ved dynamisk ruteplanlægning skal der gives en masse data til chaufføren under kørslen uden at distrahere. Vi forsøger med bl.a. tekst-til-tale og projektion til forruden."

Hanne Løhmann Petersen, ph.d., DTU

Oplæring og nytænkning gennem computerspil

Brug computerspil – og metoder herfra – til oplæring og beslutningsstøtte til fx planlægning af belysning og brug af nye byggematerialer. Kræver ofte privat-offentligt samarbejde.

Adgang til data

Store muligheder i brugerdriven innovation. Med data tilgængelige vil kreativiteten blomstre. Synliggør alle de små, konkrete projekter til inspiration for andre.

- Behov for standardisering af offentlige data.
- Fjern forhindringer for adgangen til offentlige data.
- Skab klarhed over, hvad offentlige data kan bruges til.

Øvrige betragtninger

Deling af viden og teknologi en forudsætning for at komme videre. Skab nye (it-)platforme for deling og udbredelse af viden.

Brug teknologien til at ændre menneskers adfærd.

Helhedstænkning frem for søjletænkning. Problemstillingerne går på tværs af områderne miljø, energi og klima.

"Det er vigtigt med en helhedsbetragtning. Det nytter ikke noget med et toptunet, energibesparende hus, hvis der er vand i kælderen på grund af klimaforandringer."

Eva Born Rasmussen, projektchef, Grontmij Carl Bro

Tænk i globale løsninger. Skab løsninger, der kan eksporteres. Men tag udgangspunkt i at løse vores egne udfordringer og skab derigennem nogle styrker, der kan udbredes til resten af verden.

"For at vi kan komme videre, er vi nødt til at dele viden globalt. Det kan vi kun via it."

Stefan Stendorf Hansen, elev, Københavns åbne Gymnasium

Temamødet blev afholdt på Københavns åbne Gymnasium den 16. september 2010 med deltagelse af følgende indlægsholdere: Stefan Stendorf Hansen, elevkorrespondent for Københavns åbne Gymnasium under COP15, Jes Jepsen, Villa Watt, Anders Birke, Senior IT Architect, DONG Energy, Hanne Løhmann Petersen, ph.d., DTU, Bent Blindbæk, FAIR Danmark, modtager af specialprisen ved Grøn IT-Priserne 2010, og Eva Born Rasmussen, projektchef, Grontmij Carl Bro.

Innovation, iværksætterier og beskæftigelse

Hvad fremmer innovation, iværksætterier og beskæftigelse (nuværende tiltag)

Det er mennesker, der fremmer innovation – vi skal være bedre til at have fokus på at fremme innovationsevner hos enkeltpersoner.

"Vi har en innovationsledelseskrisse. Vi mangler de mennesker, som kan omsætte investeringer i innovation til reelle resultater."

Peter Torstensen, CEO, Symbion

Rådet for Teknologi og Innovation (RTI) er nedsat af videnskabsministeren som et rådgivende organ vedr. innovationspolitik. Endvidere findes et bevillingsråd, der administrerer Videnskabsministeriets innovations- og vidensspredningsprogrammer.

Visionen er, at danske virksomheder skal blive mere innovative og have mere vedvarende innovation. Den konkrete målsætning stiler imod at:

- Mindst 50 % af alle danske virksomheder skal være innovative i 2013.
- Mindst 25 % skal forske og udvikle i 2013.
- Danske universiteter skal være attraktive samarbejdspartnere.
- Mindst 15 % af de innovative virksomheder skal samarbejde med universiteter.
- Mindst 30 % af virksomheder med < 50 ansatte skal have en højtuddannet ansat.

GTS-institutterne skal spille en væsentlig rolle i forhold til at være drivere for og sprede af innovation. GTS-institutterne er: Delta, Alexandra, DHI. Disse institutter tilbyder gratis innovationstjek, som giver virksomhederne en konkret handlingsplan. Målet er, at der skal laves mindst 1000 i de næste 2½ år.

Det er målet at opbygge innovationskonsortier – hvor flere virksomheder/organisationer samarbejder om at skabe innovation. Forventningen er, at et samarbejdsprojekt skal have mindst to virksomheder, et universitet og en teknologisk partner. Som et eksempel på sådanne projekter nævnes projektet som intelligent trafikstyring (også nævnt under DK 3.0-mødet om energi, miljø og klima). Erhvervs ph.d.-ordningen skal udvides – både flere studerende og virksomheder skal inddrages og drage nytte af denne forskning.

Danmark har et innovationsledelsesproblem – vi er som mennesker for dårlige til at omsætte hver investeret krone i innovation til faktiske resultater. Undersøgelser viser, at jo flere innovationer, du har bag dig, jo mere succes får du også med dine innovationer. Danmark mangler mennesker, som har deltaget i tre succesfulde innovationer – dette er afgørende for den fremtidige innovation og dermed også beskæftigelsen.

Innovationskompetencer: Tallet, Basis skills og Kontekst (viden om den kontekst, man er i).

Innovationsstrategi (som man kan lære): 1) Informationsindsamling, 2) Mønstergenkendelse (fanger et mønster i fx et marked – analyse), 3) Konceptualisering, 4) Handler – tøver ikke.

For at blive god til noget skal man øve sig 10.000 timer. Det bruger de unge på spil. Lad os lave spil, der øver innovation, fx Serious Games.

Mindre og mellemstore danske virksomheder er beskyttet af et hjemmemarked, men dette gør også, at virksomhederne ikke vokser. Det skal være nemmere for virksomheder at vokse ud over landets grænser (fx virtuelt forankret vækst).

Vi skal fremme offentlige/private partnerskaber – fx ODIS. De offentlige opfindelser skal bruges i det private og omvendt. Vi skal se os selv som et samfund snarere end to afkoblede sektorer.

Vi skal hæmme en forsigtighedskultur og fremme en "jeg tør godt"-kultur.

"Det offentlige kan i langt højere grad bringe data i spil til innovative løsninger."

Marie Munk, vicedirektør, IT- og Telestyrelsen

Det indiske perspektiv på den danske udvikling

De faktorer, som kan begrunde Indiens høje vækst, skal primært findes i, at befolkningen og regeringen har et vedvarende fokus på uddannelse og kompetencer – dette på alle niveauer i samfundet. Der drøftes ikke, om det er godt eller dårligt til at støtte op om dette fokus, men man handler i stedet.

Der ses med forbløffelse på, hvordan den vestlige verden tilsyneladende står handlingslammede i egne diskussioner om, hvad det rigtige er.

Et samfundsperspektiv på fremme af innovation, iværksætteri og beskæftigelse

Demografien betyder, at øger vi ikke innovationen i Danmark, vil velfærdsstaten, som vi kender den i dag, falde sammen. Vi er udfordret på både effektivitet og produktivitet i forhold til vores høje lønniveau og andre høje omkostninger. Som et eksempel vokser Danmarks produktivitet alt for langsomt – 0,7 % p.a. Skulle være 2-3 %.

"Vi er gode nok til at få idéer, men vi er dårlige til at udvikle dem til forretninger."

Hans Siggaard Jensen, professor, Aarhus Universitet

Investeringer, øget viden (skills) og evnen til at omsætte innovation til produktivitet. Danmarks udfordringer i forhold til at øge produktiviteten er for det første, at man i de seneste 13 år har opbygget et kæmpe investeringsefterslæb – man har i Danmark ikke investeret lige så meget som i andre lande i produktivitet. Dernæst er forklaringen, at Danmark har for mange SMV'ere, som er for dårlige til at omsætte innovation til produktivitet – det kan fx være evnen til at overføre innovation fra en branche (fx it-branchen) til en anden branche (fx serviceerhvervet). Endelig, at vi i Danmark er alt for dårlige til at få nystartede virksomheder til at vokse. Vi har mange nye virksomheder, men enten dør de tidligt, eller også vokser de aldrig og skaber herved heller ikke beskæftigelse.

"Vi skal turde stille spørgsmålstegn ved det eksisterende system, lovgivningen og øvrige rammer."

Martin Nordentoft Rasmussen, sekretariatsleder, ABT-fonden

Temamødet blev afholdt i forskerparken Symbion den 23. september 2010 med deltagelse af Muthuramalingam, Deputy General Manager, L&T Infotech, Hans Siggaard Jensen, professor, Aarhus Universitet, Marie Munk, vicedirektør, IT- og Telestyrelsen, Peter Torstensen, CEO, Symbion, Søren Jensen, chefkonsulent, Forsknings- og Innovationsstyrelsen, Martin Nordentoft Rasmussen, sekretariatsleder, ABT-fonden, og Sarbajit Deb, Area Vice President, Nordic Region, L&T Infotech.

Sundhed

Udfordringer

Sundhedsvæsenet har en række udfordringer, hvor det kan bidrage til løsninger: Borgerne ønsker et godt helbred i et stadig længere liv. Sundhedssektoren er som andre serviceerhverv arbejdskraftintensiv – det aktuelle pres på arbejdskraft og ressourcer i øvrigt gør, at "produktionen skal effektiviseres og optimeres". Kravet om mere og bedre behandling betyder, at behandlingen af patienter bliver mere og mere specialiseret/fokuseret/distribueret. Fx skal patienter hurtigt ud af sygehuse, meget skal foregå ambulant, pleje/restituering foregår i eget hjem. Sundhedspersonalet har behov for effektivt at få information om patienterne på tværs af sektorer – hvad er behandlingsplanen, medicin, plejebehov osv.

"Specialiseringen i sundhedsvæsenet skaber flere overgange i et patientforløb. Dataoverdragelsen ved de overgange kan gøres sikrere med it."

Lars Engberg, formand, Danske Patienter

Visioner – for borgerne

I 2020 vil mange borgere opsamle data fra smartphones, GPS, pulsøre, blodtryksmålere etc., der viser kondition og helbredstilstand. Alle disse data kunne opbevares på borgerens pc, på motionscentrets website eller på GoogleHealth. Borgeren vælger, hvor han skal få hjælp til at vurdere sit helbred. Intelligent software giver besked, hvis målingerne fx peger på behov for lægehjælp. Når borgeren søger hjælp i sundhedsvæsenet, vælger han, hvilke af de opsamlede data lægen skal have lov at se – og når behandlingen er afsluttet, vil han kunne få sine sundhedsdata med sig.

"It gør det nemmere at få indsigt i egne journaler, medicinforbrug og behandlingsplaner. Mere inddragelse giver bedre behandlingsresultater."

Lars Engberg, formand, Danske Patienter

Det danske sundhedsvæsen skal med offensiv og innovativ anvendelse af it give borgere og patienter et sammenhængende behandlingsforløb, en styrket kommunikation og dialog om sundhed, sygdom og behandling og værktøjer til styrket helbred og egenbehandling (uddybes nedenfor).

"Ikke kun sundhedsteknologi, men også velfærdsteknologi skal ind på sygehusene."

Birgitte Josefsen, sundhedsordfører, Venstre

Visioner – for erhvervsudvikling

Det danske sundhedsvæsen skal være det foretrukne sted at udvikle og afprøve nye teknologier til telemedicin og velfærdsteknologi.

Der skal sættes på at styrke de innovative miljøer, så de bliver erhvervs succeser på linje med høreapparat- og vindmølleindustrierne. Det kræver bl.a. et stabilt marked, der giver mulighed for vækst, samt afprøvning af telemedicin og velfærdsteknologier i stor skala i kommuner og regioner.

Sammenhængende behandlingsforløb

Målet er, at patienter skal hurtigt ud af sygehusene, meget skal foregå ambulant, pleje/restituering foregår i eget hjem. Patienterne skal opleve en sammenhængende patientbehandling, hvor alle parter på tværs af sektorer arbejder sømløst sammen.

Midlerne hertil er, at sundhedssektoren datamæssigt betragtes som en sammenhængende koncern, hvor alle aktører kan arbejde mobilt og netværksbaseret og på grundlag af delte applikationer og data. Start, hvor behovet er størst, fx de store folkesygdomme og/eller kronikere. Nedbring ventetiden og giv den mere kvalitet med planlægning, information og køsystemer. It skal give redskaber til patienterne og deres tovholdere (fx patienten selv, dennes læge, en pårørende eller en virtuel tovholder) til at sikre sammenhæng, empowerment og kvalitet.

"Det danske sundhedsvæsen har allerede den største hukommelse, men der mangler interne forbindelser i hukommelsen."

Leif Vestergaard Pedersen, direktør, Kræftens Bekæmpelse

Styrket kommunikation og dialog om sundhed, sygdom og behandling

Målet er, at borgere og patienter oplever, at de bliver godt hjulpet af god information og god dialog om sundhed, sygdom og behandling.

Midlerne hertil er, at borgerne ansøres til at bruge sociale medier til at danne patientnetværk, og til at sundhedssektoren og frivillige organisationer kan give patientstøtte. Borgerne får støtte til beslutninger, forebyggelse, egenbehandling ved via internettet at få adgang til egen journal, til at bestille tid, til at uploade/indtaste data. Styrket kommunikation understøttes med telemedicinske og velfærdsteknologiske løsninger, netværk, kommunikation, sociale medier. Sundhedssektoren understøtter etablering af den "medicinske Facebook."

"Med patientens egenjournal kan vi gøre både klinikere og patienter bedre forberedte."

Finn Kensing, direktør, Københavns Universitet

Værktøjer til styrket helbred og egenbehandling

Målet er, at borgere og patienter får stillet værktøjer til rådighed, der giver bedre mulighed for egenbehandling og varetagelse af egen omsorg.

"Sundhedsvæsenet skal udnytte de sociale teknologier til at skabe bedre forebyggelse og større egenomsorg."

Morten Elbæk Petersen, direktør, sundhed.dk

Midlerne hertil er bredbånd, smartphones, brugervenligt måleudstyr og meget mere, der gør det muligt at behandle og forebygge "på afstand". Telemedicinske og velfærdsteknologiske løsninger udvikles sammen med brugerne – de ansatte hjælper borgerne bl.a. med inddragelse af web 2.0-teknologi som innovationsværktøj.

"Telemedicin kan flytte sundhedsydelse væk fra hospitalerne og dermed skabe en total reorganisering af sundhedsvæsenet."

Klaus Phanareth, overlæge, Frederiksberg Hospital

Opbygning af en sundheds-it-infrastruktur

Udfordringen ligger i en distribueret beslutningskompetence (statslig, regional, kommunal, privat) – det er svært at få et politisk mandat og bevillinger til it-infrastruktur på sundhedsområdet. Et forslag kunne være et konsortie til store it-infrastrukturinvesteringer (à la bro-konsortierne), selvfinansierende (hvor brugerne afregner efter forbrug/nytte – og belønnes, hvis de bidrager med noget, andre efterspørger), lease infrastruktur eller overlade den til Google eller Microsoft.

Sikre it-løsninger

Sikkerheden skal bygge på en kultur i sundhedsvæsenet, der prioriterer patienternes krav om fortrolighed – og på en stor tillid til, at sundhedspersonalet forvalter denne kultur forsvarligt. Der skal være løbende kontrol af, at personalet lever op til tilliden. Sikkerhed skal indbygges allerede i designfasen. Lovgivningen skal løbende ændres, så den sikrer balancen. Pas på sundheds-it-angreb: Der vil blive udviklet flere personlige sundhedsapparater til at afhjælpe mangler og svagheder. Disse apparater vil indeholde it og være forbundet til netværk og bliver dermed mål for hackerangreb.

"Privacy skal tænkes ind i systemerne fra starten. Hvem skal have adgang til hvilke oplysninger?"

Rasmus Kjeldahl, direktør, Forbrugerrådet

Internationalt fokus

Internationalt er der en enorm udvikling i teknologiske løsninger, og det bør være et politisk ansvar at følge denne udvikling nøje. 3. parts-leverandører af sundhedsdata og behandling af data er meget langt fremme; undgå ressourcespild ved at forsøge at imitere, men sørg i stedet for integration til disse 3. parts-journaler.

Temamødet blev afholdt på Medicinsk Museion den 1. september 2010 med deltagelse af følgende indlægsholdere: Leif Vestergaard Pedersen, direktør, Kræftens Bekæmpelse, Lars Engberg, formand, Danske Patienter, Rasmus Kjeldahl, direktør, Forbrugerrådet, Morten Elbæk Petersen, direktør, sundhed.dk, Finn Kensing, direktør, Københavns Universitet, Kjeld Møller Pedersen, professor,

Syddansk Universitet, Klaus Phanareth, overlæge, Frederiksberg Hospital, Birgitte Josefsen, sundhedspolitisk ordfører, Venstre, Liselott Blixt, sundhedspolitisk ordfører, Dansk Folkeparti, Sophie Hæstorp Andersen, sundhedspolitisk ordfører, Socialdemokraterne og Bertel Haarder, indenrigs- og sundhedsminister, Venstre.

5. Med politikerne på vej mod d-land – resume fra den it-politiske åbningsdebat på Christiansborg

Danmark 3.0-projektet afholdt den 8. oktober 2010 – to dage efter Folketingets åbning – en it-politisk åbningsdebat i Fællessalen på Christiansborg. Salen var fyldt med ca. 140 spørgelystne deltagere fra et bredt spektrum af den danske it-verden samt journalister. Temaet var "Det handler om vores fremtidige velfærd: Skal Danmark være et i-land eller et d-land?" Debatten centrerede sig om, hvordan Danmark tager springet fra i-land til d-land, og hvilke strategiske greb det vil indebære.

I debatten deltog it-ordførerne Michael Aastrup Jensen (Venstre), Hanne Agersnap (SF), Yildiz Akdogan (Socialdemokraterne) og Morten Østergaard (Radikale Venstre). Ordførernes indledende indlæg, hvor de gør rede for deres politiske prioriteter og digitale drømme, kan ses på <http://www.danmark3nul.dk/it-ordforerne-danmark-skal-blive-et-d-land>, hvor der ligeledes findes indlæg af Per Tejs Knudsen om det tankemæssige grundlag for Danmark 3.0.

Ordførerne havde ikke svært ved at blive enige om, at it skal højere på den politiske dagsorden, at der skal sættes store mål, og der skal være politisk mod til at træffe beslutninger. Nogle fremhævede endda behovet for et egentligt "man on the moon"-projekt. På tværs af de politiske skel var der også bred enighed om, at teknologien er en af de væsentligste forudsætninger for at øge landets produktivitet og velfærd. Og hertil blev det fremhævet, at det handler om at benytte it på alle områder i samfundet – og når man ser på det med Christiansborg-briller: på tværs af alle ministerområderne. I det hele taget var det først længere nede på detaljeplanet, der var forskellige holdninger og prioriteringer at spore.

"Hvis vi styrer efter laveste fællesnævner, kommer vi ingen vegne. Vi er nødt til at tænke stort."

Michael Aastrup Jensen, it-ordfører, Venstre

Et af de mere konkrete forslag var at udnytte Danmarks styrkepositioner på it-området – herunder en it-parat og veluddannet befolkning samt veludbygget infrastruktur – til at gøre Danmark til et digitalt eksperimentarium, hvor både danske og udenlandske virksomheder vil stå i kø for at udvikle nye produkter og tjenester til fremtidens digitale samfund. En mulighed i den forbindelse er også at stille dele af den offentlige sektor, fx skoler, hospitaler og busser, til rådighed for afprøvning af nye produkter. Selvom det selvsagt kan diskuteres, om størrelsen på Danmarks offentlige sektor i sig selv er en decideret styrkeposition, blev der i denne forbindelse også peget på, at den offentlige sektors indkøbspolitik kan spille en væsentlig rolle i forhold til at fremme innovation og vækst – især hos de mindre virksomheder.

"Vi bør bruge den offentlige købekraft i innovationens tjeneste. Stil fx skoler, hospitaler og busser til rådighed for afprøvning af nye produkter."

Morten Østergaard, it-ordfører, Radikale Venstre

Der blev også peget på, at grundprincipperne fra det "analoge" samfund stadig skal respekteres i et d-land. Det handler bl.a. om retssamfundets principper som brevhemmelighed, beskyttelse af persondata, privatlivets fred, demokrati og ligebehandling.

Åbne standarder og snitflader samt infrastruktur var yderligere områder, flere af it-ordførerne udpegede som afgørende for at blive et rigtigt d-land. Derfor var der også nogen ærgrelse at spore over, at så mange år er blevet brugt på at tale om dokumentstandarder, når det blot udgør et af mange områder med standardiseringspotentiale. Det var således også et spørgsmål, der gav anledning til lidt politisk drilleri og valgkamp retorik. Det ændrede dog ikke på, at der var generel

opbakning til tanken om at lade standarder blive skabt centralt, mens de konkrete løsninger, der følger efter, kunne blive udviklet lokalt.

"It er en gearkasse for udviklingen i andre sektorer."

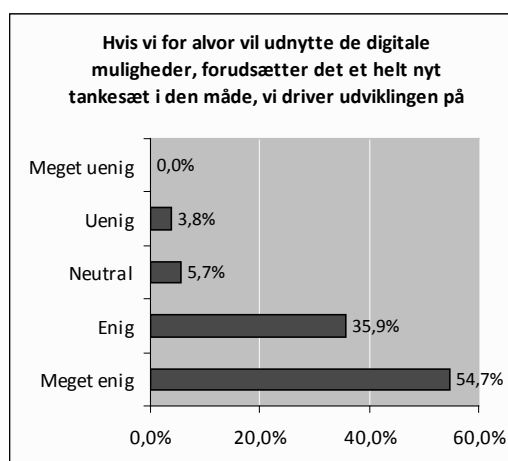
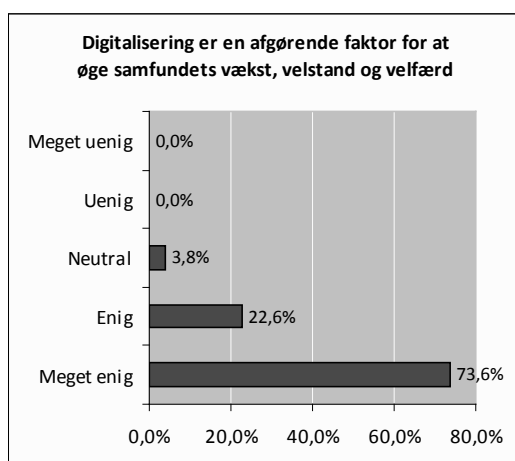
Hanne Agersnap, it-ordfører, SF

Endelig var it-kompetencer et område, der havde ordførernes store opmærksomhed. Selvom alle fandt, at Danmark allerede har et godt grundlag, blev der således både argumenteret for efteruddannelse af folkeskolelærere, generel opkvalificering af offentligt ansatte og ikke mindst it-kompetencer til den brede befolkning. Det var dog også et af de få områder, hvor der var en smule uenighed; mens nogle lagde afgørende vægt på at få alle borgere med, mente andre, at det ville være at styre efter laveste fællesnævner og dermed kunne bremse realiseringen af de store visioner.

"Jeg betragter it som en investering – både i forhold til de svageste og i forhold til vækst og velstand. Altså fremtiden."

Yildiz Akdogan, it-ordfører, Socialdemokraterne

Alle 140 deltagere blev under debatten bedt om at besvare et kort spørgeskema om deres syn på digitaliseringens vigtighed og de muligheder, der følger. Uagtet at deltagerne i den it-politiske åbningsdebat må antages at have en særlig interesse i digitalisering og samfundsforhold, og dermed næppe kan antages at være repræsentativ, viste undersøgelsen meget klare resultater.

Således svarede over 96 %, at de var enige eller meget enige i, at digitalisering er en afgørende faktor for at øge samfundets vækst, velstand og velfærd. Samtidig var over 90 % enige eller meget enige i, at hvis vi for alvor vil udnytte de digitale muligheder, forudsætter det et helt nyt tankesæt i den måde, vi driver udviklingen på.

Hvornår springer Danmark ud som d-land?

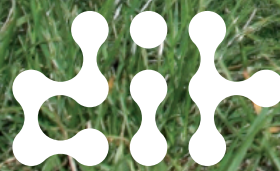
Danmark 3.0 - en idédebat

Digitalisering er blandt de meget få nationale strategier, som for alvor kan skabe øget velfærd i samfundet. Derfor er det vigtigt, at digitalisering får en mere fremtrædende position, både i den politiske debat og som politisk instrument.

På den baggrund har DANSK IT iværksat projektet "Danmark 3.0". Formålet er at skabe fokus på de potentialer og muligheder, som digitaliseringen giver, samt at udtænke og bidrage med ideer til brug for en ny national digitaliseringsstrategi.

For ligesom industrialisering og masseproduktion i sin tid skabte højkonjunktur i de industrialiserede lande, står vi nu over for det næste paradigmeskift. Vi ser en global digitaliseringsbølge, som skyller ind over os. Og vi ser en række samfund, som digitaliserer og skaber den nye elite: De digitaliserede lande - d-landene.

Danmark
3.0

www.danmark3nul.dk

dansk.it